

ELEKTROPRIVREDA

LIST ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE A.D. NIKŠIĆ

ISSN 1805136 | BROJ 403-404. | NIKŠIĆ | MART 2021.

Spremna solarna elektrana

AKTUELNOSTI
**Proizvodni
rezultati**

STR. 04

SNABDIJEVANJE
**Akcije dale
rezultate**

STR. 10

INTERVJU
**Petar
Kapisoda**

STR. 48

WWW.EPCG.COM

04. PLANIRANA PROIZVODNJA BLIZU TRI HILJADE GWH

09. TE "PLJEVLJA" SA PUNO OPTIMIZMA U 2021. GODINU

12. HE "PERUĆICA" REKORDOM ZAPOČELI GODINU

Sadržaj

04. AKTUELNO: **BILANS ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA 2021. GODINU**
PLANIRANA PROIZVODNJA BLIZU TRI HILJADE GWH

06. AKTUELNO: **PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U 2020. GODINI**
TE "PLJEVLJA" OBORILA REKORD

09. AKTUELNO: **TE "PLJEVLJA" SA PUNO OPTIMIZMA U 2021. GODINU**

12. AKTUELNO: **HE "PERUĆICA" REKORDOM ZAPOČELI GODINU**

14. AKTUELNO: **HE "PIVA" PROIZVEDENO 8 Odsto VIŠE STRUJE OD PLANA**

16. DRUGI PIŠU: **RAD TE PLJEVLJA BIĆE PRODUŽEN**
MANJE ŠETNA OD LJETA 2022.

18. DRUGI PIŠU: **DOK JEDNI GASE - DRUGI GRADE NOVE TERMoeLEKTRANE NA UGALJ**

23. AKTUELNO: **DIGITALNI KANALI KOMUNIKACIJE U EPCG**
NAJVEĆI DOSEG JEDNE OBJAVE POSTIGNUT U 2020. GODINI

26. SNABDIJEVANJE: **VEOMA SMO ZADOVOLJNI OSTVARENIM PROCENTOM NAPLATE**

28. SNABDIJEVANJE: **ZAVRŠENE AKCIJE "PODIJELIMO TERET 8" I "ZA ČIST RAČUN"**
IZUZETNO DOBAR ODZIV

29. SNABDIJEVANJE: **EPCG TRADICIONALNO NAGRAĐUJE REDOVNE PLATIŠE**
ZLATNI TIM UVIJEK NA DOBITKU

30. IZMEĐU DVA BROJA: **ČEKAJU SE DOZVOLE ZA PROBNi RAD SOLARNIH ELEKTRANA NA KROVU I PARKINGU**
UPRAVNE ZGRADE U NIKŠIĆU

Paket Tender EPCG 5

Mjesečna pretplata je **4,99 €** (sa PDVom)

160 min ka mobilnim mrežama u Crnoj Gori: t-mobile, telenor (nepotrošeni resursi se prenose u naredni mjesec);

Korisnici mjesečno na raspolaganju imaju **6GB** Interneta po maksimalnoj brzini (nakon čega se obara brzina na 128 kbps uz nastavak neograničenog i besplatnog korištenja interneta)

Besplatni pozivi unutar Biznet grupe sindikata EPCG

Besplatni i neograničeni pozivi ka m.tel mobilnoj (055, 060) fiksnoj 078 mreži;

Besplatni i neograničeni pozivi ka fiksnoj mreži crnogorskoj Telekomu

Besplatne i neograničene SMS poruke ka svim mobilnim mrežama u Crnoj Gori

Besplatni dolazni pozivi u roamingu u Srbiji (mts) – 500 min mjesečno

**jedinstveno tarifiranje 60s+60s*

- Prava na brojeve iz ponude imaju isključivo čl
- Jedinstvena ponuda telefonskih aparata najn

47. KONTINUIRANA PODRŠKA ZAPOSLENIMA

54. TVRĐAVA KOSMAČ I IZ DALEKA OSVAJA GRANDIOZNOŠĆU

32. CEDIS: GUBICI NA MREŽI NIKAD MANJI U CRNOJ GORI

33. RUP: KONTINUITET RASTA PROFITABILNOSTI POSLOVANJA

36. AKTUELNO: PRESJEK GODIŠNJIH RADOVA NA DEPONJI MALJEVAC U SUSRET ZELENOM POJASU OKO PLJEVALJA

39. DRUŠTVO: DONACIJA EPCG LOKALNOJ UPRAVI NIKŠIĆA ZA NOVU SPORTSKO-REKREATIVNU OAZU 190.000 EURA

47. SOZ: KONTINUIRANA PODRŠKA ZAPOSLENIMA

48. INTERVJU: PETAR KAPISODA CIJELI ŽIVOT POSVEĆEN RUKOMETU

51. NAŠ GOST: SANJA GOLUBOVIĆ, „CAFFE MONTENEGRO“ DAMA VELIKOG SRCA SVE STIŽE I POSTIŽE

54. PUTOPISNA REPORTAŽA: TVRĐAVA KOSMAČ I IZ DALEKA OSVAJA GRANDIOZNOŠĆU

ELEKTROPRIVREDA

Predsjednik odbora direktora
ĐOKO KRIVOKAPIĆ

Izvršni direktor
IGOR NOVELJIĆ

Izvršni rukovodilac direkcije za
ljudske resurse
PREDRAG KRIVOKAPIĆ

Rukovodilac sektora za
korporativne komunikacije
RAJKO ŠEBEK
rajko.sebek@epcg.com

Specijalista za internu
komunikaciju
MITAR VUČKOVIĆ
mitar.vuckovic@epcg.com

Glavni i odgovorni urednik
MIODRAG VUKOVIĆ
miodrag.vukovic@epcg.com

Redakcija
TATJANA KNEŽEVIĆ PERIŠIĆ
tatjana.perisic@epcg.com

Dizajn i priprema za štampu
STUDIO 081 D.O.O.
hello@studio081.me

Adresa redakcije: Ulica Vuka
Karadžića 2 Nikšić

Tel/Fax: 040/204-223

E-mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda Crne
Gore AD Nikšić

Tiraž: 1200

Štampa: Grafo Group

BILANS ELEKTRIČNE ENERGIJE ZA 2021. GODINU

Planirana proizvodnja blizu tri hiljade GWh

Proizvodni plan hidroelektrana zasnovan je na višegodišnjim prosjecima, dok je u TE "Pljevlja" planirana uobičajena proizvodnja. Povećan plan za isporuku energije od COTEE-a za obnovljive izvore. Potrošnja veća u odnosu na 2020. godinu

Mitar Vučković

Proizvodni objekti EPCG tokom ove godine trebalo bi da elektroenergetskom sistemu Crne Gore isporuče 2.991 GWh električne energije, projektovano je Bilansom električne energije za 2021, koji je, shodno Zakonu o energetici, Odbor direktora usvojio u oktobru prošle godine.

Bilans priprema Direkcija za upravljanje energijom na osnovu podataka FC "Proizvodnje", FC "Snabdijevanje", Ministarstva, COTEE-a i već sklopljenih bilateralnih ugovora.

Naravno, svi planovi su rađeni na osnovu Bilansnih planova proizvodnje. Moramo biti svjesni da ima mnogo parametara na koje ne možemo uticati, a godina je duga i situacije, vezano za tržišta kako električne energije, tako i gasa, nafte, dozvola za emisije CO₂, mijenjaju se malene iz sata u sat, oprezan je izvršni

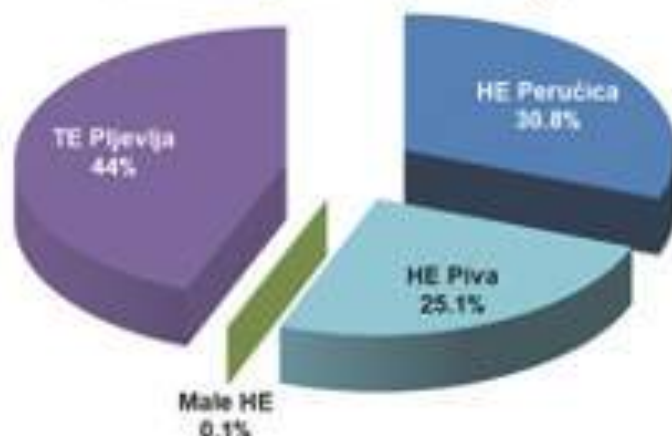
rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom, Darko Krivokapić.

Bilansom za 2021. godinu je predviđeno da HE "Perućica" proizvede 920 GWh, HE "Piva" 750 GWh, dok je

proizvodnja TE "Pljevlja", u kojoj je prošla godina bila rekordna, projektovana na 1.317 GWh električne energije.

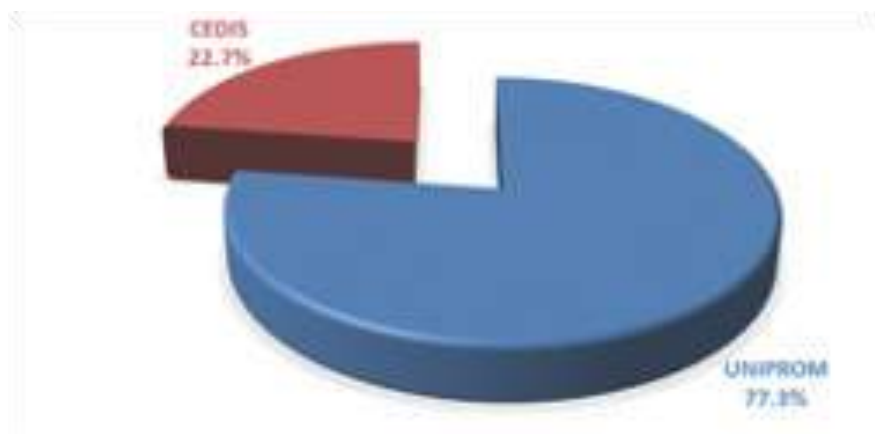
Male hidroelektrane trebalo bi da proizvedu zanemarljivih 4 GWh.

Struktura proizvodnje u 2021.g.

U Direkciji za upravljanje energijom procijenili su da će za podmirenje potreba kupaca FC "Snabdijevanje", tokom ove godine, biti dovoljno 2.495 GWh. Po osnovu pokrivanja dijela gubitaka na mreži, CEDIS-u će biti

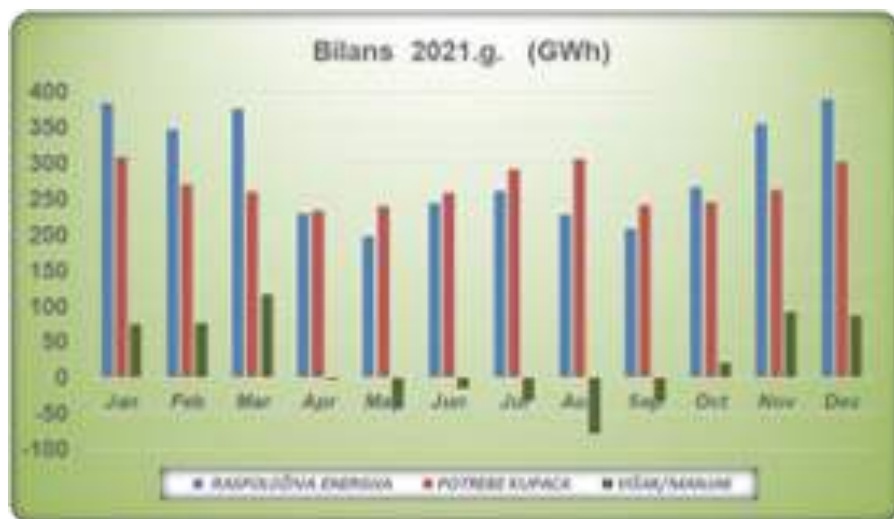
isporučena 172 GWh, dok će UNIPROM-u za potrebe Kombinata aluminijuma biti prosljeđeno 587 GWh električne energije, što je ukupno 759 GWh. Planirana je i potrošnja 1.460 kt uglja, kao i 600 t mazuta.

Predviđeno je i preuzimanje 495 GWh električne energije od Crnogorskog operatora tržišta električne energije (COTEE), po osnovu obnovljivih

izvora, odnosno 22 odsto više nego lani i to zbog puštanja u rad novih hidroenergetskih objekata.

BILANS (GWh)	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	TOTAL
RAZPOLOŽIVA ENERGIJA	384	344	374	230	197	243	263	228	209	267	310	390	3425
POTREBE KUPACA	309	270	263	233	340	258	292	306	241	245	263	303	3218
VISOK/MANJAK	75	74	110	-3	-42	-15	-32	-78	-32	22	47	87	207

Iskazani godišnji višak od 207 GWh električne energije, Direkcija za upravljanje energijom rasporediće trgovačkom logikom, tako što će kupiti 793 GWh, a prodati 1.000 GWh. Na osnovu razlike u kupovnoj i prodajnoj cijeni trebalo bi očekivati pozitivni finansijski efekat.

– Hidrološke prilike trenutno su povoljne, količina vode u akumulacijama

je preko plana, formiran je i sniježni pokrivač na planinama, pa možemo očekivati da prva polovina godine bude na nivou očekivane proizvodnje, ali uvijek postoji potencijalna opasnost da ne dođe do realizacije očekivanih padavina tokom drugog kvartala, kao što je to bio slučaj tokom 2020. godine, pa da se sa stanovišta nivoa akumulacija uđe nesporno u ljetnji period. Trenutna

REMONTI

Osim totalne obustave rada u avgustu zbog redovnog godišnjeg remonta, HE “Perućica” planirala je kapitalnu revitalizaciju generatora G1 i G2 u periodu od 15. juna do 30. septembra. HE “Piva” planirala je osmodnevnu obustavu proizvodnje, krajem septembra te kapitalni remont agregata A3 od aprila do kraja godine. Dvomjesečni remont TE “Pljevlja”, ove godine, obaviće se tokom aprila i maja.

situacija nam omogućava da relaksirano radimo svoj posao, a dosadašnje iskustvo da nema opuštanja, jer vode kako brzo dođu – tako brzo i odu, zaključio je Izvršni rukovodilac Direkcije za upravljanje energijom EPCG.

JANUAR

Proizvodni objekti EPCG, u januaru, proizveli su znatno više od planiranih količina energije, dok je, kao posljedica obilnih padavina, i stanje akumulacija, na kraju januara, bilo iznad plana, u akumulacijama “Perućice” bilo je maksimalnih 190 GWh, a HE “Piva” 168 GWh, što daje dobru osnovu za ostvarivanje bilansnih planova proizvodnje za 2021. godinu.

Posmatrajući situaciju vezano za energetske i hidrološke prilike tokom januara možemo reći da očekujemo realizaciju planova koje je Direkcija zadala sebi i ostvariti kompanijske ciljeve za 2021, koji jesu ambiciozni, ali i realno ostvarivi, kaže Krivokapić.

ELEKTRANE (GWh)	JANUAR 2021.	PLAN	OSTVARENJE / PLAN
HE “Perućica”	221	118	187%
HE “Piva”	89	83	108%
TE “Pljevlja”	153	137	112%
UKUPNO	463	338	137%

PADAVINE

Januar ove godine bio je izuzetno kišan. Ukupno je palo 479 l/m², oko 150 odsto više od prosječne deseto-godišnje količine ili oko 665 odsto od

prošlogodišnje količine za januar (72 l/m², januar 2020).
Januar ove godine je drugi po redu

najkišnji januar u posljednjih 60 godina. Rekodno najkišnji januar bio je 2009. godine kada je palo 495 l/m².

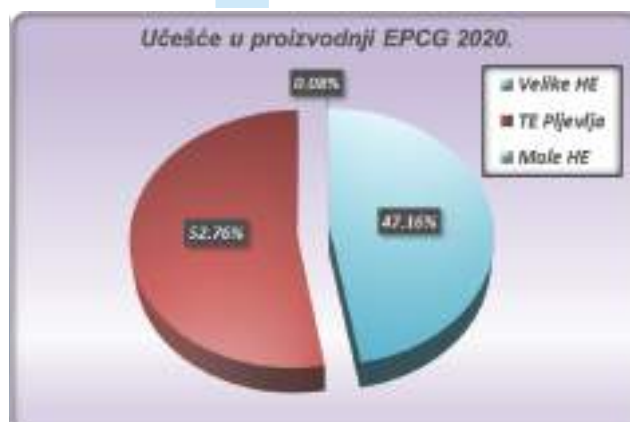
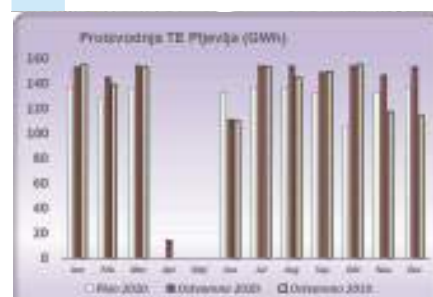
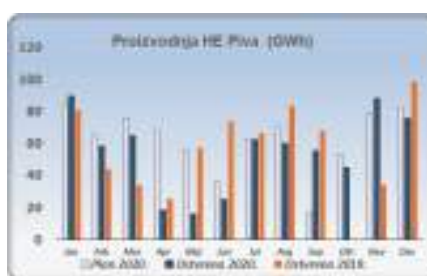
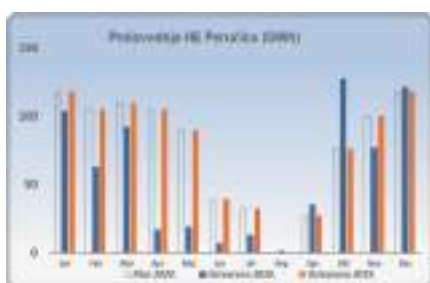
PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE U 2020. GODINI

TE “Pljevlja” oborila rekord

Ukupna ostvarena proizvodnja električne energije u u 2020. godini, u elektranama koje pripadaju Elektroprivredi Crne Gore, iznosila je 2,819.2 GWh, od čega je TE “Pljevlja” proizvela 52.8%, velike hidroelektrane ukupno 47.2%, a male HE 0.1%. Od povlašćenih proizvođača preuzeto je 404.8 GWh, podaci su Direkcije za upravljanje energijom

Tatjana Knežević Perišić

HE “Perućica” je ostvarila proizvodnju od 672.08 GWh, što je za 247.92 GWh ili 26.9% manje od plana, i za 29.4% manje od proizvodnje u 2019. godini. HE “Piva” je ostvarila proizvodnju od 657.32 GWh, odnosno 92.68 GWh ili oko 12.4% manje od plana, a 1.2% manje od proizvodnje u 2019. godini. Male hidroelektrane EPCG proizvele su 2.31 GWh, što je za oko 42 % više od plana. „Zeta Energy” je tokom protekle godine u probnom radu proizvela 3.09 GWh. TE “Pljevlja” je ostvarila proizvodnju od 1,486.46 GWh, što je u odnosu na plan više za 140.46 GWh ili za 12.9%, a u odnosu na proizvodnju 2019. više za oko 7.0%. Ukupno, najveća mjesečna proizvodnja ostvarena je u decembru – 397.16 GWh, a najmanja u maju – 80,44 GWh.

BRANISLAV PEJOVIĆ

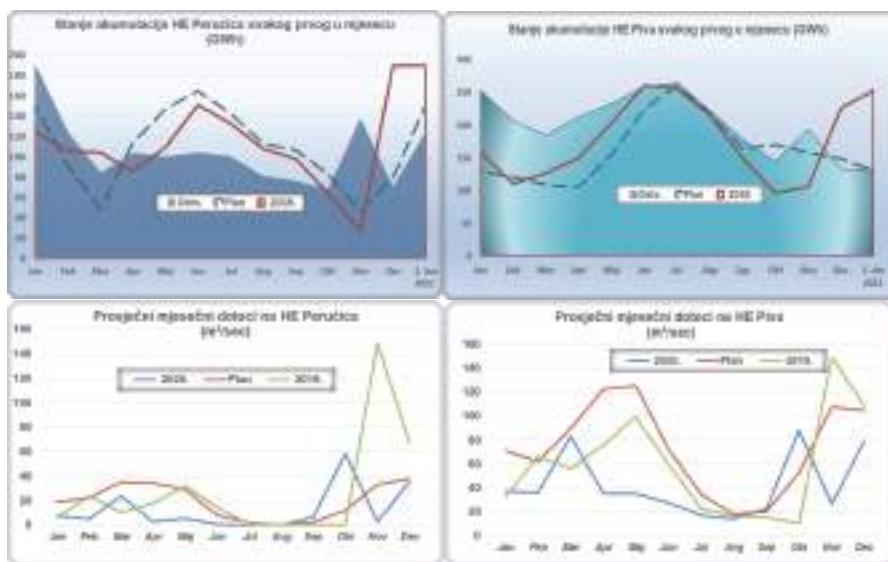
AKUMULACIJE I DOTOCI

U akumulacijama HE "Perućica", na početku godine je bilo 190 GWh što je bilo 27% više od plana (zbog izuzetno velike količine padavina krajem prošle godine akumulacije su bile pune). U akumulacije "Perucice" na kraju godine bilo je 124 GWh ili 18% manje od plana.

Na HE "Piva" je stanje akumulacije na početku godine bilo 254 GWh, što je bilo za oko 95% više od plana, a na kraju godine 134 GWh, odnosno 3% više od planirane količine. HE "Piva" je radila sa srednjim mjesečnim kotama od 646.28 mnm u decembru (najniža), do 674.04 mnm u junu

(najviša), a srednja godišnja kota bila je 664.16 mnm. Srednji godišnji dotok

je bio 41.65 m³/s, što je za oko 43% manje od plana.

Ostvareni dotoci po mjesecima i stanja

REZULTAT POZITIVAN, SISTEM STABILAN

I pored velikih izazova u uslovima pandemije Covid – 19, Elektroprivreda Crne Gore, u 2020. godini, uspjela je da održi stabilnost sistema i ostvari pozitivan rezultat, ističe glavni finansijski direktor, Branislav Pejović.

Pejović navodi da će tačan iznos dobiti biti poznat uskoro, nakon završnih knjiženja i revizorske kontrole izvještaja, kada će biti i objelodanjen konačni rezultat.

- Novi koronavirus usporio je ekonomiju i negativno uticao na energetske sektor, došlo je do pada potrošnje električne energije, dodatnih izazova u naplati potraživanja i nestabilnosti berzanskog trgovanja. Ipak, i u takvim okolnostima, uspjeli smo da ostvarimo poslovne prihode u iznosu od 307 miliona eura, naveo je Pejović.

Kriza se nije odrazila ni na investicioni ciklus, koji se zahvaljujući optimizaciji raspoloživosti postrojenja i smanjenju troškova, 2020, sprovodio nesmetanom dinamikom, a obezbijeđeno je i sigurno snabdijevanje svih kupaca u Crnoj Gori.

- EPCG je, kao društveno odgovorna kompanija, u 2020. godini, dodatno subvencionirala skoro 20.000 domaćinstava, korisnika prava na subvenciju za električnu energiju, u iznosu od 1,55 miliona eura. Vjerujem da smo time uspjeli, bar malo, da ublažimo negativni uticaj pandemije na najugroženije slojeve stanovništva, kazao je glavni finansijski direktor, Branislav Pejović.

UGALJ I MAZUT

Za ostvarenje proizvodnje na generatoru od 1,487 GWh, u TE "Pljevlja" potrošeno je ukupno 1,558.8 kilotona uglja, što znači da je ostvarena prosječna specifična potrošnja od 1.05 kg/kWh. Potrošnja mazuta u 2020. godini iznosila je 295.5 tona, što je samo 49% od plana.

Termoelektrana je u 2020. godini radila 7,194 sati.

POGONSKA SPREMNOST ELEKTRANA

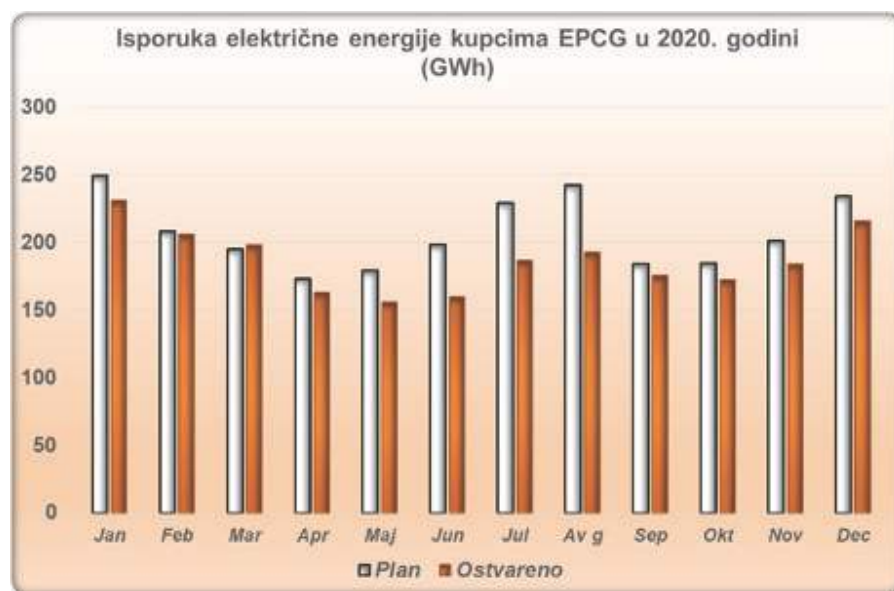
HE Perućica je u 2020. godini zbog remonta i totalne obustave rada elektrane bila van pogona od 3. avgusta do 1. septembra. Zbog prorade zaštita agregati su ukupno bili u zastoju 10.3 sata, a zbog kvarova ukupno 1,124.4 sati, što je neznatno uticalo na pouzdanost rada elektrane. Zbog radova na agregatu A6, u kraćem periodu, bio je ispražnjen cjevovod 3., što je onemogućilo korišćenje agregata A7 u jednom kraćem periodu.

HE Piva je u 2020. godini zbog godišnjeg remonta bila u totalnoj obustavi u trajanju od 8 dana - od 3. do 11. oktobra. Kapitalni remont agregata 2 koji je počeo u 2019. godini završen je 4.8.2020. Ovo produženje remonta nije bilo predviđeno Bilansom za 2020. godinu.

Agregati su ukupno bili u kvaru 45.1h, u remontu 5,958.5h i njezi 27h. TE Pljevlja je bila van pogona zbog godišnjeg remonta 1,565 sata i kvarova 25 sati.

ISPORUKA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Ukupna isporuka električne energije kupcima EPCG u 2020. godini iznosila je 3,157.77 GWh. Od toga (od čega je za potrebe Kombinata aluminijuma isporučeno 572.56 GWh, Željezari 27.37 GWh, Željezničkoj infrahstuturi 12.24 GWh, ostalim kupcima na 110 kV 5.56 GWh i ZUDS Uniprom 1.43 GWh). Kupcima Snabdijevanja na 35,10 i 0.4 kV ukupno je predato 2,185.25 GWh, CEDIS za pokrivanje gubitaka 323.35 GWh i CGES 19.17 GWh.

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE - 2020. g. - MWh -															TOTAL	Real/pl an
		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	Nov	Dec			
HE Perućica	plan	118,000	105,000	110,000	105,000	90,000	39,000	32,000	0	27,000	76,000	100,000	118,000	920,000	73.1%	
	ostv.	103,462	62,416	91,975	16,156	18,483	6,504	12,359	825	34,868	127,131	76,796	121,108	672,083		
Iz dotoka	plan	60,000	62,000	110,000	105,000	90,000	18,000	5,000	0	6,000	39,000	100,000	118,000	713,000	50.1%	
	ostv.	23,162	14,337	69,146	8,250	15,277	1,777	73	0	20,124	114,028	8,278	82,428	356,879		
Iz akumulacija	plan	58,000	43,000	0	0	0	21,000	27,000	0	21,000	37,000	0	0	207,000	152.3%	
	ostv.	80,300	48,079	22,829	7,906	3,206	4,727	12,286	825	14,744	13,103	68,518	38,680	315,203		
HE Piva	plan	85,000	65,000	76,000	68,000	56,000	36,000	63,000	70,000	17,000	53,000	79,000	82,000	750,000	87.6%	
	ostv.	89,545	58,331	64,637	18,182	15,915	25,097	62,272	60,000	55,197	44,773	87,704	75,666	657,320		
Male HE EPCG	plan	510	420	660	490	420	310	250	0	250	140	240	310	4,000	57.7%	
	ostv.	273	267	445	384	335	221	189	0	18	58	42	75	2,307		
HE EPCG ukupno	plan	203,510	170,420	186,660	173,490	146,420	75,310	95,250	70,000	44,250	129,140	179,240	200,310	1,674,000	79.6%	
	ostv.	193,279	121,014	157,057	34,722	34,733	31,821	74,821	60,825	90,082	171,962	164,542	196,849	1,331,709		
Od povlašćenih proizvođača - dio EPCG	plan	38,000	36,000	45,000	39,000	37,000	27,000	21,000	21,000	25,000	29,000	35,000	43,000	396,000	102.2%	
	ostv.	26,965	33,092	40,935	38,731	45,143	24,521	27,912	24,438	30,541	42,696	24,437	45,364	404,775		
Otkup u probnom radu	plan	879	651	1,263	2,243	567	363	286	33	15	1,114	351	1,616	9,380		
	ostv.	879	651	1,263	2,243	567	363	286	33	15	1,114	351	1,616	9,380		
TE Pljevlja	plan	137,000	128,000	137,000	0	0	133,000	137,000	137,000	133,000	105,000	133,000	137,000	1,317,000	112.9%	
	ostv.	152,856	144,534	154,070	14,239	0	110,769	154,250	153,978	148,830	154,215	146,387	153,334	1,487,463		
UKUPNO	plan	378,510	334,420	368,660	212,490	183,420	235,310	253,250	228,000	202,250	263,140	347,240	380,310	3,387,000	95.5%	
	ostv.	373,979	299,291	353,325	89,935	80,444	167,474	257,269	239,275	269,468	369,987	335,718	397,162	3,233,327		

TE "PLJEVLJA"

Sa puno optimizma u 2021. godinu

Rekordna proizvodnja iz 2020. godine od 1.487.463 MWh električne energije, nastavljena i u januaru ove godine. Rad bez i najmanjeg zastoja. Redovna doprema uglja. U toku pripreme za godišnji remont koji će se, ove godine, izvesti tokom aprila i maja. Očekuje se da Energetska zajednica pokaže razumijevanje i odredi novi rok, realan i ostvariv, za ispunjavanje uslova propisanih Direktivom za velika ložišta koju je Crna Gora potpisala 2006. godine. Kopač najavljuje prekršajni postupak

Mitar Vučković

Dobri proizvodni rezultati, posljednjih godina, postali su sinonim za TE "Pljevlja", u kojoj nakon rekordne 2020. godine, i pored svih izazova u borbi protiv koronavirusa, sa puno elana i optimizma ulaze i u ovu kalendarsku godinu. Tako je u januaru iz pljevaljskog termo bloka crnogorskom elektroenergetskom sistemu isporučeno 153.129 MWh električne energije, 11,77 odsto više od projektovanih količina za taj mjesec (137.000 MWh). Tome je, u dobroj mjeri, pored

visoke pogonske spremnosti, bez i najmanjeg zastoja postrojenja, kao i izuzetnog doprinosa zaposlenih, svakako, doprinijelo i redovno dopremanje potrebnih količina uglja na deponiju Termoelektrane. U tome ih nijesu omele ni vremenske prilike koje u zimskom periodu u najsjevernijoj crnogorskoj opštini često "okrenu leđa" zaposlenima u kompanijama pljevaljskog termoenergetskog kompleksa.

– Ranijih godina Termoelektrana se u ovom periodu suočavala sa mnogo problema u dijelu dopreme uglja i transporta pepela i šljake. Međutim, posljednjih godina, zahvaljujući dobrom održavanju opreme, vremenski uslovi ne utiču na proces proizvodnje, ističe pomoćnik izvršnog rukovodioca FC Proizvodnja za termoenergetiku, Vladimir Šestović. Protekla 2020. godina za zaposlene

u TE "Pljevlja" ostaće upamćena kao rekordna po mnogo čemu, a posebno po proizvodnom rezultatu ostvarenom u izuzetno teškim uslovima koronavirusa. Prošle godine proizvedeno je 1.487.463 MWh električne energije, što je na nivou, čak, 52,7 odsto ukupnog učinka proizvodnih objekata EPCG.

– Pored proizvodnje koja je bila rekordna u skoro četiri decenije dugoj istoriji, ostvaren je još jedan rekord. Naime, u toku 2020. godine, osim u vrijeme dvomjesečnog remonta, na postrojenjima i opremi termoelektrane nije bilo zastoja uslijed kvarova. Ovakvo stanje opreme je proizvod izuzetno kvalitetnog održavanja, ali i veoma kvalitetnih i tehnički dobro isplaniranih remonata. Na ovakvom proizvodnom rezultatu pozavidio bi nam savremeni svijet, zadovoljno ističe Šestović.

VLADIMIR ŠESTOVIĆ

TE "Pljevlja" je jedina termoelektrana u našoj zemlji i oslonac je energetskeg sistema. Proizvodi oko 50 odsto električne energije za pokrivanje ukupnih potreba crnogorskog tržišta, a 2017. godine taj udio iznosio je, čak, 58 odsto.

Šestović podsjeća da je, zahvaljujući kapitalnim ulaganjima u rekonstrukciju i povećanje snage termoenergetskog bloka, posljednjih deset godina, TE "Pljevlja" postala izuzetno pouzdan bazni izvor energije i da je EPCG, za razliku od ranijeg perioda, sada u prilici da, zavisno od stanja na berzi, prodaje višak hidroenergije.

– Uz pouzdanost, Termoelektrana za istu proizvedenu električnu energiju posljednjih deset godina troši oko 30 odsto manje uglja. Postala je izuzetno rentabilna i kao takva daje nemjerljiv doprinos ekonomskim efektima EPCG. Mazut kao konstantna podška sagorijevanju uglja potpuno je izbačen iz upotrebe. Za razliku od naše u svim termoelektranama u regionu i dalje su prisutni problemi koje smo

mi prevazišli još prije deset godina i zato su sve elektroprivrede u regionu gubitaši, ističe Šestović.

Pljevaljskoj termoelektrani predstoji realizacija projekta ekološke rekonstrukcije kao pretpostavka za nastavak nesmetanog rada uz ispunjavanje svih standarda u oblasti očuvanja životne sredine.

– Danas Crna Gora ima najbolju termoelektanu u regionu i sa realizovanom ekološkom rekonstrukcijom biće to siguran i stabilan proizvodni objekat i u narednim decenijama. Početak radova na ekološkoj rekonstrukciji očekuje se krajem marta i, prema planu kineskih partnera, najvažniji ekološki zahvat na odsumporavanju dimnih gasova te transportu pepela i šljake trebalo bi da bude završen krajem ljeta 2022. godine, navodi Vladimir Šestović.

Iako je Evropska energetska zajednica (EEZ) TE "Pljevlja" odobrila 20 hiljada radnih sati do 2023. godine, potrebe elektroenergetskog sistema

Crne Gore učinile su da sati budu potrošeni znatno ranije, pa jedinom crnogorskom termo bloku prijeti prestanak rada po tzv. opt out opciji.

No, imajući u vidu okolnosti i značaj termoenergetskog bloka za stabilnost i funkcionisanje elektroenergetskog sistema u našoj zemlji te situaciju u zemljama regiona realno je očekivati da bude odobren dodatni broj radnih sati. U TE "Pljevlja" sa optimizmom gledaju na tu mogućnost. – U toku su pregovori sa EEZ i siguran sam da će se naći rješenje, jer zaustavljanje Termoelektrane bi za EPCG i državu u cjelini imalo nasagledive posljedice.

Međutim, uzimajući u obzir da su države u regionu u mnogo nepovoljnijem položaju od nas, a ima još takvih primjera u Evropi sigurno, nadamo se da će se naći rješenje i da će novi rok za ispunjavanje zahtjeva Energetske zajednice biti ostvariv i realan, zaključio je pomoćnik izvršnog rukovodioca FC Proizvodnja za termoenergetiku, Vladimir Šestović.

REMONT

U TE "Pljevlja" već su počeli pripreme za predstojeći remont koji je ove godine predviđen tokom aprila i maja. Prema riječima Vladimira Šestovića sve pripreme teku u skladu sa planovima koji su zacrtani i napisani još prije deset godina.

– Kvalitet remontnih radova određuje rezultate u proizvodnoj godini. Nažalost, svaka remontna godina je priča za sebe i na slavi se ne mogu graditi proizvodni rezultati. Kao što sam ranije obrazložio, loši remontni radovi mogu imati nesagledive posljedice po Termoelektanu i EPCG u proizvodnom i finansijskom smislu. Međutim, kolege koje nose rad ovog energetskeg objekta uz partnere koji su sa nama zajedno već duži vremenski period ulivaju sigurnost da će i ova remontna godina proći kao i sve prethodne, navodi Šestović.

OSLONAC SISTEMA

Prije deset godina EPCG je ostvarila prve zavidne finansijske rezultate koji su postali konstanta do danas i kao takva proglašena je za najbolju elektroprivredu u regionu i među osam najboljih kompanija jugoistočne Evrope. I danas je najbolja elektroprivredno preduzeće u region, a dobar dio zasluga za to pripada TE "Pljevlja", ističe Vladimir Šestović

- Svaka elektroprivreda u regionu, a skoro i u svijetu počiva na baznoj proizvodnji električne energije iz termoelektrana ili nuklearnih elektrana. Jedni od najkompleksnijih proizvodnih pogona su termoelektrane. Da bi se takvo postrojenje vodilo potrebna je tradicija i znanje. EPCG je godinama bila gubitaš ne zato što neko nije umio da vodi ovu kompaniju, već zato što je TE "Pljevlja" bio izuzetno nepouzdan i nerentabilan energetska objekat, smatra Šestović.

Jedan od najvažnijih planova koji se

donose u EPCG su energetska, a to znači da zavisno od stanja na berzi električne energije i očekivanih padavina, kao i stanja opreme i postrojenja u termoelektrani i hidroelektranama, svaki proizvodni objekat dobija svoje mjesto i vrijeme u 365 dana godišnje proizvodnje električne energije.

- Termoelektrana u prve tri decenije nije mogla održati dnevni plan zadatog nivoa proizvodne snage, a da o mjesečnom i godišnjem ne govorimo. Znači, proizvodila je onoliko

koliko je mogla, a njene oscilacije i manjak se nadoknađivao iz hidroelektrana i uvoza. To su bili veliki finansijski gubici za EPCG. I umjesto da se višak hidropotencijala izvozi, zbog nepouzdanog rada TE "Pljevlja" morao se čuvati za "peglanje" dnevnih i mjesečnih padova u nominalnoj proizvodnoj snazi na izlazu iz termoelektrane. Sada je sasvim drugačije, TE "Pljevlja" postala je pravi oslonac elektroenergetskog sistema, kaže pomoćnik izvršnog rukovodioca FC Proizvodnja za termoelektriku, Vladimir Šestović

KOPAČ

Direktor Sekretarijata Energetske zajednice, Janez Kopač, najavio je da će Crna Gora imati problema zbog TE „Pljevlja“ (TE). Istakao je da će biti pokrenut prekršajni postupak, piše Dan. Crna Gora je još 2006. godine potpisala Direktivu o velikim ložištima koja određuje granice emisije štetnih gasova kad je u pitanju termoelektrana „Pljevlja“. Od tada je više puta produžavala rok do kada će prestati da koristi ugalj.

„Termoelektrana Pljevlja je već iskoristila svoju opciju od 20.000 radnih sati od usvajanja odluke o tome. Mislim da je taj nivo proizvodnje iskorišćen negdje u oktobru ili novembru prošle godine, ali zvanični izvještaj Crna Gora mora da šalje Evropskoj agenciji za okolinu u Kopenhagenu u Danskoj do marta slijedeće godine. I onda ćemo imati problem, jer Crna Gora više neće biti usklađena sa Direktivom o velikim ložištima“, rekao je Kopač na onlajn sastanku sa članovima Odbora za ekonomiju Skupštine Crne Gore. Dodao je da ekološka rekonstrukcija TE „Pljevlja“ mora biti prioritet.

Na pitanje šta može najgore da se dogodi ukoliko se ekološka rekonstrukcija ne dovrši u narednih nekoliko mjeseci, Kopač je kazao:

„Ako me pitate da li je moguće produžiti rok, teoretski je moguće, ali u praksi ja mislim da nije. Sve zemlje su već proglasile kraj uglja, tako da sumnjam da bi Savjet EU dao bilo kakav mandat Evropskoj komisiji da za Crnu Goru predvidi neko produženje. Mi kao Sekretarijat dužni smo da pokrenemo prekršajni postupak, što ćemo vjerovatno da uradimo“.

HE „PERUĆICA“

Rekordom započeli godinu

S obzirom na trenutno veoma povoljnu hidrologiju, prvi kvartal 2021. trebalo bi da bude na nivou najboljih proizvodnih godina. Ove godine završetak projekta revitalizacije generatora, kao i zamjene blok transformatora zahvaljujući čemu će radni vijek Elektrane biti znatno proudužen, kao i pogonska spremnost i pouzdanost postrojenja. Važan projekat rekonstrukcija i modernizacija pet malih hidroelektrana

Mitar Vučković

Mjesečni proizvodni rekord HE „Perućica“ ostvaren u januaru, mogao bi da bude dobar uvod u još jednu uspješnu godinu za našu najstariju veliku elektranu. Proizvedenih 220.732 MWh električne energije tokom prvog mjeseca, čak, 87 odsto više od Plana, podgrijava optimizam u kolektivu koji je, bez obzira na sve izazove pandemije, pored redovnih zadataka, proteklih mjeseci uspio da, u saradnji sa menadžmentom EPCG i partnerima, uspješno nastavi i planirane radove na kapitalnoj revitalizaciji mašina i zamjeni dotrajalih blok transformatora novim, posljednje generacije, u okviru projekta koji ove godine ulazi u završnu fazu.

Rukovodilac Sektora za operativnu kontrolu i planiranje, Branko Tatar, očekuje da, uzimajući u obzir trenutno izuzetno povoljnu hidrološku situaciju, i prvi kvartal 2021. bude na nivou rekordnih godina.

Ne zaboravlja, međutim, dosadašnji učinak i ulogu zaposlenih kojima pripadaju velike zasluge.

– Od početka pandemije veliki broj zaposlenih odsustovao je sa posla s obzirom na to da su zbog koronavirusa morali biti u samoizolaciji ili na liječenju.

To nas je natjeralo na još veće angažovanje raspoloživih radnika gdje je sigurno najveći teret pao na smjensko osoblje koje je ionako već bilo maksimalno opterećeno konstantnim maksimalnim voznim redovima zbog naglih priliva dotoka, naglašava Tatar.

Tatar skreće pažnju i na ogroman posao odrađen u posljednje tri godine na kapitalnoj revitalizaciji Elektrane zahvaljujući čemu će i narednih decenija ostati izuzetno pouzdan i pogonski spreman elektroenergetski objekat.

– Iako su nama u HE „Perućica“ već duži niz godina veoma visoki indeksi pouzdanosti i raspoloživosti agregata, nijesmo se opušitali pa, kao što je poznato, u posljednje tri godine smo uložili značajna finansijska sredstva kroz revitalizaciju agregata, zamjenu

dotrajalih blok-transformatora i njihove prateće opreme, visokonaponske opreme u razvodnom postrojenju..., a sve to počinje da daje očekivane rezultate, podsjeća Tatar.

U našoj najstarijoj velikoj elektrani ove godine predstoji revitalizacija preostala dva generatora, G1 i G2, odnosno isporuka i zamjena tri blok-transformatora, T1, T2 i T3, čime će se ispuniti Ugovori sa konzorcijumima: „SEVER-NIKCOM-KONČAR GIM“ i „KONČAR DST - ELEKTRO TEAM“, zaključeni sredinom 2019. godine. Krajnji rok za završetak posla je 30. septembar ove godine.

– Završetkom ovog posla sigurno će se dodatno povećati pouzdanost same Hidroelektrane i produžiti njen radni vijek, kaže Tatar.

Ugovor o zamjeni pet blok transformatora vrijedan je 2,25 miliona eura, 450 hiljada eura po trafou, dok je za revitalizaciju agregata ukupno izdvojeno oko tri miliona eura sa uračunatim PDV-om.

Prema ovogodišnjem Planu održavanja objekata, postrojenja i uređaja, u HE "Perućica", od maja do oktobra, slijedi detaljan pregled te remont elektro- mašinske opreme u pogonima i postrojenjima Elektrane, na dovodnim sistemima, kao i poslovi na građevinskim objektima.

- U vrijeme ovogodišnjeg remonta pristupićemo izradi Glavnog projekta i radovima na izradi pristupnog betonskog stepeništa i radnih platoa za vitla i koturače duž cjevovoda, zatim sanaciji tablastih zatvarača na zatvaračnici na ulaznoj građevini. Saniraćemo i leptiraste zatvarače na cjevovodu III na zatvaračnici "Povija". Planirali smo i izgradnju magacinskog prostora u krugu Hidroelektrane, a uređićemo i prostor duž brane na jezeru Krupac. Očekuje nas isporuka i montaža provodnih izolatora autotransformatora 125 MVA, kao i isporuka, montaža i puštanje u rad trolnih rastavljača 110 kV, rekonstrukcija rashladnog sistema HE "Perućica" faza I, izdvojio je Tatar neke od predstojećih obaveza uz pods-

jećanje da će se i radovi na kapitalnoj revitalizaciji preostale dvije mašine te zamjena tri blok transformatora, kao i prethodne dvije godine, izvesti uporedo sa radovima na redovnom godišnjem remontu.

MALE HIDROELEKTRANE

Izuzetno važan posao u HE "Perućica" je i predstojeća rekonstrukcija i modernizacija pet malih elektrana (mHE) koje rade u sastavu tog hidroenergetskog sistema. Tatar podsjeća da je i u tom dijelu odrađen značajan dio posla.

- Poslije prikupljanja obimne dokumentacije i sprovođenja Javnih postupaka urađeni su Idejni projekti za svih pet mHE, odrađena njihova revizija i pripremljena cjelokupna tenderska dokumentacija za raspisivanje Javnog poziva. Ostale su još neke manje aktivnosti u vezi sa eksproprijacijom pojedinih parcela kako bismo imali zaokružene imovinsko-pravne odnose između EPCG i vlasnika zemljišta. Takođe, trebalo bi što prije ponoviti Javni poziv za rekonstrukciju mHE, „Rijeka Crnojevića“ i „Podgor“, jer na prethodno objavljenom pozivu nijesmo imali zainteresovanih ponuđača, a razlog je vjerovatno nisko ponuđena cijena na tenderu, ističe Tatar.

Predviđeno je da prvo budu rekonstruisane mHE, „Rijeka Crnojevića“ i „Podgor“ koje već duži niz godina ne rade, a mogle bi ostvarivati značajnu proizvodnju.

EPCG raspolaže sa pet malih hidroelektrana u sastavu HE „Perućica“ ukupno instalisane snage 2,465 MW. Trenutno su u pogonu samo dvije: mHE „Rijeka Mušovića“ i mHE „Šavnik“ sa ukupno osam zaposlenih radnika. Projekat rekonstrukcije i modernizacije malih hidroelektrana vrijedan je ukupno 3,26 miliona eura, pa iako se ugradnjom nove savremenije opreme neće značajnije povećavati instalisana snaga, zbog bolje iskorišćenosti postojećih vodotoka i novih turbina, u dobroj mjeri, hoće proizvodnja ovih energetskih objekata.

- Nakon rekonstrukcije male hidroelektrane bi trebalo da proizvode oko 7,5 miliona kWh električne energije godišnje, oko 30-40 odsto više od proizvodnje prije rekonstrukcije, očekuje Tatar.

Podsjetimo, male hidroelektrane u sastavu HE „Perućica“, do sada, najviše su proizvele 2014. godine, oko 6,7 miliona kWh, kada je ostvaren Plan proizvodnje električne energije sa preko 120 odsto.

HE "PIVA" U JANUARU BILJEŽI VELIKE DOTOKE VODE, KOTA 11 M ISPOD MAKSIMALNE

Proizvedeno osam odsto više struje od plana

HE „Piva“ je 2020. godine proizvela i predala u sistem 657.319,82 MWh električne energije, čime je ostvarila 87,6% planirane godišnje proizvodnje. Januar i obilne padavine donijele i dobre poslovne rezultate

Tatjana Knežević Perišić

Stanje akumulacije na kraju prošle godine je iznosilo 419,63 hm³ vode, što je u energetsom smislu 133.970 MWh. Na kraju 2020. godine kota akumulacionog jezera je bila 24 m ispod maksimalne kote. Što se tiče pouzdanosti HE „Piva“ (a to je razmjera između vremena kojeg elektrana provede u radu i ukupnog vremena u radu i neplaniranom prekidu rada) u prošloj godini je iznosila 99,33%! Raspoloživost (razmjera između vremena kojeg elektrana provede u radu i rezervi i ukupnog kalendarskog vremena) u prošloj godini je iznosila 77,12%.

Inače, u januaru je HE „Piva“ proizvela 89.305,97 MWh električne energije, što je 8% više od plana. I pored ovakve proizvodnje, zbog velikih dotoka, zapremina akumulacije je porasla, tako da je trenutna kota jezera 11 m ispod maksimalne.

GODIŠNJI REMONT AGREGATA A3

EPCG A.D. – Nikšić je 25. novembra 2020. godine zaključila Ugovor sa konzorcijumom Litostroj Power d.o.o. iz Ljubljane i Elektroremont d.o.o. iz Subotice za kapitalni remont agregata A3 u HE „Piva“. Vrijednost Ugovora je 1.859.434,00 €, bez uračunatog PDV-a.

Ugovor obuhvata izvođenje radova na demontaži agregata, sanacione radove u hidroelektrani, reparaciju djelova generatora i turbinske opreme u fabrikama izvođača, izradu novih djelova, montažu, puštanje u pogon, probni rad i izradu elaborata.

U cilju dobijanja kompletne stvarne slike o stanju agregata, vršiće se, prije početka demontaže, mjerenja, kontrole i ispitivanja na agregatu. Takođe, nakon izvedenih remontnih radova, tj. nakon montaže agregata, radiće se završna ispitivanja, da bi se ocijenio kvalitet izvedenih radova, odnosno potvrdili očekivani rezultati. Odmah nakon zaključivanja Ugovora, Izvođač je pristupio izradi novih djelova za turbinsku opremu, tako da je jedan dio završen, a u toku je fabrikacija preostalih djelova. Takođe su izvršena vibrodinamička ispitivanja na agregatu, kako bi se prije početka radova ocijenilo njegovo vibrodinamičko stanje. Usaglašen je dinamički plan za izvođenje radova. Planira se početak remontnih radova u aprilu tekuće godine. Rok za realizaciju ugovorenih radova je 8 mjeseci.

ZAŠITNA KONSTRUKCIJA ISPRED ULAZA U MAŠINSKU HALU

Prtema riječima mr Slobodana Blagojevića, radovi na zaštitnoj konstrukciji su dostigli 60% od ukupno planiranih radova.

–Do sad je izgrađena kampada 1 u nivou od 90% ukupnih radova, a to podrazumjeva da su izgrađene temeljne stope, podužne i poprečne temeljne grede, novoprojektovani stubovi, a postojeći kontrafori su obrađeni i tako pripremljeni za površinski nosač, kaže Blagojević.

Dodaje da su na takav skeletni sistem naslonjene podužne i poprečne

krovne grede, a na njih armirano – betonska ploča. Na ploči su izgrađeni zidovi u „X“ i „Y“ pravcu i podužni izravnjavajući sloj betona.

–Što se tiče druge kampade, takođe, su izgrađene temeljne ploče i stubovi, a sledeći korak je izgradnja poprečnih greda. Na drugoj kampadi je odrađeno 30% ukupnih radova. Blagojević podsjeća da su radovi obustavljeni 25. Decembra, zbog vremenskih prilika i da će biti nastavljeni čim vremenske prilike to dozvole. Da dodamo da su završeni svi planirani i ugovoreni građevinsko zanatski radovi na jednoj lameli Samačkog hotela u Plužinama, te da je u toku nabavka opreme i namještaja za sobe.

IMENOVANI NOVI DIREKTORI HIDROENERGETSKIH OBJEKATA EPCG

Blagojević direktor „Perućice“, Ognjenović VD direktorice „Pive“

Odbor direktora, za novog direktora HE „Perućica“ imenovao je Dragomira Blagojevića, a mr Svetlanu Ognjenović za VD direktorice HE „Piva“. Za novu dužnost preporučilo ih zavidno iskustvo u rukovođenju te savjesno i stručno obavljanje odgovornih poslova i zadataka, kao i dobro poznavanje procesa i organizacije rada, tehničkih i kadrovskih kapaciteta hidroenergetskih objekata u sastavu naše kompanije

Mitar Vučković

Odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore, na sjednici održanoj 10. februara ove godine, prihvatio je prijedlog izvršnog direktora, Igora Noveljića i za novog direktora HE „Perućica“ imenovao Dragomira Blagojevića, nakon što je dosadašnji direktor naše najstarije velike elektrane, Dragan Čizmović, ispunio uslove za odlazak u penziju. Blagojević je prethodno razriješen dužnosti direktora HE „Piva“ koju je obavljao od maja 2017, a umjesto njega Odbor je za VD direktorice tog energetskeg objekta imenovao mr Svetlanu Ognjenović.

I Blagojevića i Ognjenović za novu dužnost preporučilo je zavidno iskustvo u rukovođenju te savjesno i stručno obavljanje odgovornih poslova i zadataka, kao i dobro poznavanje procesa i organizacije rada, tehničkih i kadrovskih kapaciteta HE „Perućica“, odnosno HE „Piva“.

Odluka o imenovanju čelnih ljudi hidroenergetskih objekata u sastavu naše kompanije zvanično je stupila na snagu 17. februara ove godine.

Dragomir Blagojević, rođen je 1975. godine u Nikšiću. Diplomirani je

DRAGOMIR BLAGOJEVIĆ

mašinski inženjer. Njegov dosadašnji rad, u najvećoj mjeri, vezan je za HE „Perućica“, gdje je od 2006. godine prošao put od vodećeg inženjera za proizvodne agregate, preko glavnog inženjera za turbinsku regulaciju, automatiku i upravljanje do šefa Službe za mašinske radove. U našoj najstarijoj velikoj hidroelektrani bio je angažovan na više vrijednih projekata, počev od rekonstrukcije turbinske regulacije agregata br. 7, montaže opreme u sklopu rekonstrukcije agregata I-IV. Radio je i na projektu izrade i ugradnje Pelton radnih kola sa povećanim stepenom iskorišćenja, kao i na projektu izrade i montaže igličastog zatvarača na zatvaračnici „Krupac“. Koordinirao je više remonta mašinske opreme u HE „Perućica“. Odlikuju ga stručnost, komunikatorske sposobnosti i kreativnost u radu. Od maja 2017. godine uspješno je obavljao dužnost direktora HE „Piva“ kada su i realizovani strateški važni projekti za taj hidroenergetski objekat. To se, pored ostalog, odnosi na kapitalnu revitalizaciju agregata A1 i A2, kao i pripremu za rekonstrukciju treće mašine koja će, po ugovoru zaključenom sa konzorcijumom referentnih kompanija, Litostroj Power Ljubljana i Elektromont Subotica, uslijediti početkom aprila ove godine.

SVETLANA OGNJENović

Mr Svetlana Ognjenović, rođena je 1969. godine u Plužinama. Diplomirala je i magistrirala na Mašinskom fakultetu Univerziteta Crne Gore.

U dosadašnjem radu u EPCG, od 1995. godine, savjesno i stručno obavljala je više odgovornih poslova u HE „Piva“. Od 2005. do 2012. godine obavljala je dužnost pomoćnika direktora HE „Piva“ za tehnička pitanja, dok je u periodu između 2008. i 2010. bila i menadžer Jedinice za implementaciju Projekta rekonstrukcije i modernizacije tog hidroenergetskog objekta. Dugogodišnji je delegat u Skupštini strukovne komore mašinskih inženjera, kao i Skupštini inženjerske komore Crne Gore. Posjeduje Licencu ovlaštenog inženjera za obavljanje djelatnosti izrade tehničke dokumentacije i građenje objekata, kao i Licencu revizora za obavljanje djelatnosti revizije dokumentacije i stručnog nadzora nad građenjem objekata.

Prošla je brojne stručne obuke, a autor je i koautor više referentnih stručnih radova. Do imenovanja za VD direktorice HE „Piva“ bila je specijalistkinja za kontrolu i planiranje u Sektoru za operativnu kontrolu i planiranje HE „Piva“.

RAD TE "PLJEVLJA" BIĆE PRODUŽEN

Manje štetna od ljeta 2022.

Termoelektrani je isteklo 20.000 sati rada sa sadašnjom zastarjelom tehnologijom, koji su joj odobreni 2016. godine. Pregovori sa Evropskom energetsom zajednicom se nastavljaju

Vijesti.me

Pregovori sa Evropskom energetsom zajednicom o nastavku rada Termo-elektrane Pljevlja, kojoj je isteklo ranije odobrenih 20.000 sati rada sa ekološki neprihvatljivom tehnologijom, biće nastavljeni ove sedmice, a rezultat bi mogao biti poznat za četiri do pet mjeseci. Iako nijesu završene ranije preuzete obaveze da se modernizacija TE završi u prethodnoj godini, malo je vjerovatno da će se od nas tražiti da je zatvorimo, jer je i drugim zemljama odobreno prolongiranje rokova", kazao je sagovornik "Vijestima" upućen u ove pregovore. Šta bi značilo gašenje TETE Pljevlja sada čini 40 odsto domaće proizvodnje električne energije, a u sušnim periodima taj procenat je i preko 50 odsto. Njeno gašenje bi značilo da Crna Gora mora da uvozi ogromnu količinu električne energije, što bi uticalo na rast cijena struje za građane i privredu za 20 do 25 odsto, na gubitak 1.200 radnih mjesta u TE i Rudniku uglja od ukupno 4.800 koliko ih ima u Pljevljima, na pad nacionalnog BDP-a, smanjenje prihoda državnog budžeta, ... dok bi kasa Opštine Pljevlja bila prepolovljena. Da su minimalne šanse za ovakav crni scenario, smatraju i u Ministarstvu kapitalnih investicija, koje je resor energetike preuzelo iz bivšeg Ministarstva ekonomije, i u Elektroprivredi koja upravlja Termoelektranom. Oni očekuju da će se pregovori uspješno završiti, da će dobiti dodatne sate rada sa sadašnjom tehnologijom ali i da više neće biti prepreka da se ekološka rekonstrukcija TE završi u predviđenom roku do kraja 2022. godine. Već uloženo 25

miliona". Ukupna vrijednost ulaganja Elektroprivrede u implementaciju mjera zaštite životne sredine za TE Pljevlja iznosi preko 65 miliona eura. Projekat ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja je vrijedan 45 miliona eura a projekat nastavka korišćenja i fazne rekultivacije deponije Maljevac 21 milion eura, od kojih je dio novca obezbjeđen iz kreditnog aranžmana sa Svjetskom bankom. Oba projekta su uveliko u fazi implementacije i do sada je od planiranih 65 već uloženo preko 25 miliona eura od čega u projekat ekološke rekonstrukcije preko 11 miliona eura", saopšteno je "Vijestima" iz EPCG. Ekološka rekonstrukcija obuhvata izgradnju sistema za odsumporavanje i za denitrifikaciju, unapređenje rada elektrofilterskog postrojenja i izgradnju sistema za tretman otpadnih voda. "Građevinska dozvola je pribavljena, toku je faza inženjeringa i izrade potrebne dokumentacije za izvođenje radova. Početak radova je planiran za proljeće 2021. godine, dok se puštanje u rad sistema za odsumporavanje, denitrifikaciju i unapređenog elektrofilterskog postrojenja, upravo tretiranih Direktivom o industrijskim emisijama, planira za period jun-jul 2022. godine. Granične vrijednosti obuhvaćene obimom projekta ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja kao postojećeg postrojenja su u potpunosti u skladu sa najstrožijim graničnim vrijednostima propisanim direktivom EU", navđeno je "Vijestima" iz EPCG. Epidemija odložila početak Specifikaciju za ovaj projekat pripremila je kompanija "Steag Energy

Services GmbH", a nakon završenog tendera u novembru 2019. godine konzorcijum koji predvodi kompanija "Dongfang Electric Corporation" (DEC) iz Kine izabran je kao prvorangirani. U konzorcijumu se nalaze i "Bemax", "BB Solar" Blaža Đukanovića i podgorička firma "Permonite". "Usljed širenja virusa kovid-19 na globalnom nivou tj. pandemije, epidemiološke situacije u Kini i Crnoj Gori, ugovor o ekološkoj rekonstrukciji termoelektrane, vrijednosti 44.981.570,25 eura, potpisan je sa određenim zakašnjenjem odnosno 10.06.2020. i otpočelo se sa implementacijom projektnih aktivnosti u otežanim aktivnostima", navedeno je iz EPCG. Ministarski savjet Energetske zajednice je u Sarajevu 14. oktobra 2016. godine donio odluku kojom se za 38 termoelektrana, velikih zagađivača, među kojima je i TE Pljevlja, odobrava takozvana "OPT-OUT opcija" sa 20.000 radnih sati u postojećem režimu rada. Ukrajincima odobren novi rok iz EPCG navode da je operatoru termoelektrane iz Ukrajine, sa ovoga spiska, novom odlukom već odobreno 40.000 radnih sati. "Usljed situacije izazvane virusom COVID-19 na globalnom nivou a naročito uvažavajući činjenicu da je SZO 11. marta 2020.

godine i proglasila globalnu pandemiju korona virusa, u već otežanim uslovima vezanim za potpisivanje i samu implementaciju ugovora o izvođenju radova na projektu ekološke rekonstrukcije, resorno Ministarstvo je Sekretarijatu energetske zajednice 29. septembra i 24. novembra prošle godine uputilo odgovarajuće dopise kojima se inicira diskusija vezana za novonastalu situaciju i predlaže da se potrošeni radni sati tokom trajanja pandemije izuzmu od broja radnih sati definisanih odlukom. Završetak projekta ekološke rekonstrukcije će sa tehničkog i aspekta zaštite životne sredine omogućiti nesmetan rad kako same TE Pljevlja tako i produženje rada cjelokupnog kompleksa TEP-RUP, koji ukupno direktno zapošljava 1.200 radnika, za bar još 20-30 godina, i čiji je rad od presudnog značaja za ekonomski i društveni razvoj ne samo EPCG, nego i sjevernog regiona i države u cjelini", naveli su iz Elektroprivrede. Prioritet razvoj ekoloških projekata Tokom pregovora sa Energetskom zajednicom, kako smatraju u EPCG, treba uzeti u obzir da su na posljednjem ministarskom savjetu prepoznati značajni rezultati koji su u Crnoj Gori postignuti, uključujući i

uvođenje sistema plaćanja za emisije ugljen-dioksida, koji će olakšati kasnije učešće u sistemu trgovine emisijama koji se primjenjuje u EU, kao i na dokument Zelena energetska agenda za Zapadni Balkan, koji je pripremila Crna Gora, uz podršku Sekretarijata. "Puna valorizacija obnovljivih izvora energija kroz planirane razvojne projekte EPCG u oblasti hidroenergetike i alternativnih obnovljivih izvora energije (HE Komarnica, SE Briska Gora, VE Gvozd, rekonstrukcija i modernizacija HE Perućica i HE Piva) u potpunosti u skladu sa energetske politikama "Green deala" koju promovišu Evropska komisija i Energetska zajednica, a doprinijeće izgradnji novoinstalisane snage od preko 500 MW sa očekivanom godišnjom proizvodnjom od preko 850 GWh. Pored projekata koje implementira EPCG, u planu su projekti izgradnje VE (vjetroelektrane) Brajići i SE (solarneelektrane) Velje brdo, koje će upotpuniti sprovođenja procesa pravedne energetske tranzicije u rokovima koje EU predviđa", naveli su iz EPCG. Uskoro se mora odrediti godina u kojoj prestaje proizvodnja struje iz uglja u CGU narednom periodu Vlada treba kroz ažuriranja Nacionalnog energetskog i klimatskog plana, u skladu sa energetske politikama i smjernicama Evropske unije, definiše godinu takozvanog "phase-out" za TE Pljevlja, odnosno godine kada će prestati proizvodnja električne energije iz uglja. "Neke od zemalja EU koje se bave ugljem su već objavile datum "phase-out-a", naprimjer Njemačka za 2038. godinu a Slovenija za period 2040-2044. Susjedne države Srbija i Bosna i Hercegovina, u kojima elektrane na ugalj učestvuju sa 70% odnosno 50% u ukupnoj proizvodnji električne energije, još nijesu definisale godinu "phase-out-a". Posebno je važno naglasiti da će upravo realizacija projekta ekološke rekonstrukcije, koji je EPCG uveliko

otpočela, doprinjeti ostvarivanju ciljeva procesa energetske tranzicije inicirane od strane Evropske komisije i Energetske zajednice. Ovi ciljevi svakako nijesu ugrožavanje ekonomija zemalja članica i gubitak radnih mjesta u lokalnim zajednicama u regionima koji se oslanjanju na eksploataciju uglja, već postizanje propisanih ekoloških standarda i sprovođenje pravedne tranzicije u definisanim rokovima", smatraju u EPCG. Sastanak EZ u četvrtak, Vlada do 31. marta dobija podatke o TESastanak elektroenergetskih kompanija Evropske energetske zajednice biće održan u četvrtak 4. februara, na kojem učestvuje i EPCG. "Zatraženo je da kompanije članice na sastanku prezentuju pregled i status planova za pravednu energetske tranziciju. Uvjereni smo da je i Sekretarijat Energetske zajednice svjestan uloge i značaja rada TE Pljevlja tokom narednog perioda, naročito tokom izgradnje svih pomenutih novih proizvodnih objekata. Napominjemo da je i Crna Gora jedna od rijetkih članica Energetske zajednice koja koristi ugalj, a nije pokrenula izgradnju novih termoblokova kao što je slučaj u većini zemalja regiona", navedeno je iz ove kompanije. Obaveza EPCG je da do 31. marta 2021. Ministarstvu kapitalnih investicija, dostavi evidenciju o broju radnih sati za prethodnu 2020. godinu za period na koji se izuzeće odnosi, dok će Ministarstvo kontaktirati Sekretarijat Energetske zajednice. Iz EPCG navode da su resornom Ministarstvu stavili na raspolaganje za svu pravnu i stručno-tehničku pomoć u predmetnim pregovorima. "Uvjereni smo da će uzimajući u obzir da je projekat ekološke rekonstrukcije uveliko u toku i da će nesporno biti realizovan, kao i sam ekonomski značaj projekta i kvalitetno planiran proces od strane EPCG, pregovori biti uspješno završeni".

Dok jedni gase – drugi grade nove termoelektrane na ugalj

Izvor: elektroenergetika.info

Foto: ekapija.com

Sve više razvijenih zemalja napušta ugalj kao dosad najvažniji energent, uz naftu. Tako je proizvodnja električne energije iz uglja u zemljama Evropske unije smanjena 2019. godine za 24 odsto, što je najveći pad od 1990. godine. Najdalje su u tome odmakli, prema pisanju DPA, Nemačka, Španija, Holandija, Velika Britanija i Italija, koje u ukupnom smanjivanju ove proizvodnje učestvuju sa 80 odsto.

Niz evropskih zemalja saopštilo je svoje planove za zatvaranje elektrana i toplana na ugalj. Energija iz uglja se sada više ne proizvodi u Estoniji, Litvaniji, Letoniji, Švedskoj, Belgiji i Austriji. Pored njih, u zemlje koje ne proizvode ugalj spadaju i Švajcarska, Island, Albanija i Norveška.

Do 2021. trebalo bi da prestane proizvodnja energije iz uglja u Portugalu, do 2022. u Francuskoj, do 2024. u Velikoj Britaniji, mada se, već od minule godine u ovoj zemlji ne koristi ugalj za proizvodnju električne energije. U Irskoj i Italiji proizvodnja energije iz uglja prestaje do 2025. godine, a do 2028. u Grčkoj, do 2029. u Finskoj i Holandiji, a do 2030. u Mađarskoj, Slovačkoj i Danskoj. Nemačka je, kao ugljena velesila, ostavila malo više vremena. Utvrđen je harmonogram postupnog napuštanja ugljene energetike – do 2038. godine. U tom istom roku bi, inače, trebalo da bude napuštena proizvodnja uglja u Češkoj, koja ima sličnu energetska strukturu kao Nemačka.

Utvrđivanje termina dugo je odlagala Poljska, koja se čak (jedina) nije pridružila zajedničkom cilju da će sve zemlje EU da budu najkasnije do 2050. klimatski neutralne u energetici. Sindikati poljskih rudara su krajem prošle godine postigli sporazum s vladom da će ona da dotira sve rudnike uglja koji budu imali gubitke zbog smanjivanja proizvodnje, tako da će poslednji rudnik biti zatvoren do kraja 2049. godine.

Neizvesnost u pogledu napuštanja uglja još vlada u Rumuniji i Bugarskoj, kao i svim zemljama bivše Jugoslavije, među njima i u Hrvatskoj i Sloveniji, koje su članice EU.

EU priprema osnivanje evropskog fonda JTF, koji bi trebalo da ublaži ekonomske i društvene posledice prelaska zemalja Unije na takozvanu klimatski odgovornu ekonomiju u oblastima pretežno zavisnim od uglja.

Taj fond bi trebalo da raspolaže sa 17,5 milijardi evra. Tu je sporno pitanje dotiranje prelaska u energetici s uglja na gas jer ima dosta zemalja u kojima preovlađuje mišljenje da gas nije ekološki čist izvor energije.

Ovako stvari stoje u Evropi, koja je najdalje otišla u „eliminaciji“ uglja. Međutim, sasvim je drugačija situacija kada je reč o ostatku sveta.

U ovom trenutku, kako pokazuju podaci portala Global Coal Plant Tracker, u 62 zemlje sveta je u planu ili se gradi 1.600 termoelektrana na uglj, od čega 27 u Evropskoj uniji. Novim TE na uglj, kako se navodi u Biltenu Agencije za energetiku Republike Srbije, uvećala bi se svetska proizvodnja električne energije iz ovog energenta za 43 odsto.

– Ovo deluje neverovatno imajući u vidu da je proizvodnja električne energije iz uglja pod napadima zapada, posebno zemalja EU i SAD – konstatuje Tod Rojal, ekspert za energetiku konsultantske kompanije „Ascendance Strategies” u analizi pod

naslovom Bilo kakav novi zeleni dogovor, Pariski klimatski sporazum ili regulatorno izbacivanje uglja od strane EU i američke Agencije za zaštitu životne sredine (EPA) nadoknađuju Japan, Indija i Kina. Ali i sama EU, koja gradi 27 elektrana na uglj kako bi sprečila poremećaje u snabdevanju električnom energijom usled prevelike zavisnosti od kapaciteta na vetar i sunce.

– Zapad sa SAD i EU na čelu vrši energetske samoubistvo kada odbija da prihvati i reguliše postojanje HELE elektrana na uglj sa manjom emisijom do četrdeset i pet odsto – konstatuje Tod Rojal.

Dakle, mimo Zapada, uglj se koristi više nego ikada. Kina, Japan i Indija grade najnovije elektrane visoke efikasnosti s niskim emisijama (high efficiency low emission – skraćeno HELE). Konkretnije, postrojenja za proizvodnju električne energije HELE deluju na višim temperaturama od normalnih, uz povećanu efikasnost. HELE elektrane zaista funkcionišu na nivou 45 odsto niže emisije ugljen-dioksida i drugih štetnih gasova nego u postojećim termoelektarnama na uglj.

Zvanična indijska energetska strategija zasniva se na odluci da će uglj da bude glavni izvor električne energije te zemlje. Japan priprema izgradnju 22 HELE elektrane koje bi zamenile nuklearke ugašene posle katastrofe u Fukušimi. Kina planira da izgradi čak 300 HELE elektrana kod kuće i u inostranstvu.

Ono što im daje posebnu prednost svakako je činjenica da HELE elektrane proizvode drastično više električne energije od obnovljivih izvora. Dakle, glavni razlog je što HELE pos-

trojenja imaju iskorišćenost kapaciteta 86 odsto, dok je kod korišćenja energije vetra on 35 odsto, a solarna postrojenja imaju iskorišćenost kapaciteta od 22 odsto.

Pošto trenutno doživljava svoj najveći pad potražnje u poslednjih nekoliko decenija, očekuje se da će globalna potražnja za električnom energijom vrlo skromno da poraste 2021. godine. Ovo ističe Međunarodna agencija za energiju (IEA) u svom prvom izveštaju sa tržišta električne energije (Electricity Market Report). Istorijski šok krize zbog pandemije korone, kako zaključuje ova agencija, rezultira smanjenjem globalne potražnje za električnom energijom u 2020. godini za dva odsto.

Prognozira se da će potražnja za električnom energijom u 2021. godini da poraste za oko tri odsto. To će biti znatno slabije od oporavka potražnje za električnom energijom, koja je bila viša čak za iznad sedam odsto u 2010. godini – godinu dana posle globalne finansijske krize. IEA očekuje da će rast potrošnje u 2021. da predvodi porast potrošnje u Kini, Indiji i drugim privredama u usponu.

U Evropi je potražnja za električnom energijom minule godine opala za oko pet odsto! Obnovljivi, koji su 2019. zadovoljavali u Evropi 37 odsto potreba za električnom energijom, u 2020. godini su zadovoljavali čak 42 odsto, dok je proizvodnja iz uglja opala za 15 odsto, a iz nuklearke 12 odsto, što je najveći pad u protekle dve decenije. Najmanji pad zabeležila je proizvodnja struje iz gasa, koja je sa 771,3 milijarde kilovat-časova opala na 723 milijarde kilovat-časova. Najveći pad potražnje za električnom energijom prošle godine zabeležile su Nemačka, Francuska, Britanija, Italija i Španija.

IZGRADNJA SOLARNIH ELEKTRANA NA KROVU I PARKINGU UPRAVNE ZGRADE U NIKŠIĆU ULAZI U ZAVRŠNU FAZU

Čekaju se dozvole za probni rad

I pored vremenskih neprilika, završetak radova sa samo desetak dana zakašnjenja. Očekuje se dolazak energetskog inspektora. Nabavljena i dva e-vozila čijim će se uvođenjem u upotrebu značajno smanjiti troškovi voznog parka. Na SE na parking ugrađena četiri auto punjača i ostavljena mogućnost za ugradnju još priključaka

Mitar Vučković

Montirani su solarni paneli i invertori na krovu i novoizgrađenoj nadstrešnici parkinga, postavljeni kablovi i završeni elektro radovi na priključenju Elektrana na distributivnu mrežu, a kada radnici nikšićkog preduzeća „Vodovod i kanalizacija“, ovih dana, novoizgrađenu kanalizacionu mrežu priključe na gradsku atmosfersku kanalizaciju i kada se asfaltira prekop na parkingu i priključnoj saobraćajnici, prvi solarni izvori u vlasništvu naše kompanije biće spremni da dočekaju energetskog inspektora i dobiju dozvolu za probnu proizvodnju.

– Realno je očekivati da se preostali sitni poslovi na testiranju i podešavanju ugrađene opreme i kompletiranje dokumentacije završe u narednih nekoliko dana, tako da bi se stekli uslovi da elektroenergetski inspektor ubrzo izvrši inspekcijsku kontrolu i da saglasnost za probni rad solarnih elektrana, ističe menadžer projekta, Sreten Gojković.

Gojković podsjeća da bi, nakon odobrenja probnog rada od strane elektroenergetskog inspektora, CEDIS trebalo da ugradi mjernu opremu i priključi Elektrane na mrežu.

– Za vrijeme probnog rada izvršiće se funkcionalna podešavanja opreme nakon čega slijedi pribavljanje upotrebne dozvole. Time će se steći svi uslovi da solarne elektrane počnu komercijalnu proizvodnju, navodi Gojković.

Izgradnja solarnih elektrana na parkingu i krovu upravne zgrade pripada prvoj fazi projekta „Energetska obnova i adaptacija upravne zgrade EPCG AD Nikšić“. Na taj način, obezbijediće se oko 40 odsto energije za pokrivanje energetskih potreba tog objekta. Potpunom realizacijom projekta, koji u okviru druge faze podrazumijeva rekonstrukciju upravne zgrade uz primjenu mjera energetske efikasnosti, proizvodnja Elektrana pokrivala, čak, 97 odsto energetskih potreba upravne zgrade.

Iako se prva faza projekta realizovala u nepovoljnim vremenskim uslovima, sa čestim padavinama, zahvaljujući maksimalnom angažovanju Izvođača, Nadzora i Projektnog tima EPCG, planirani radovi su završeni sa samo desetak dana zakašnjenja.

– Ovdje treba dodati činjenicu da se Izvođač na početku realizacije

projekta suočio sa problemom podzemnih instalacija koje je djelimično trebalo izmjestiti, a nepostojanje katastra instalacija uslovalo je da se znatan dio iskopa obavlja ručno, podsjetio je Gojković.

Vrijednost prve faze Projekta procijenjena je na 590 hiljada eura sa PDV-om.

Izvršna rukovoditeljka Direkcije za IMS i opšte poslove, mr Olga Radović, koja je ujedno i vlasnica projekta, očekuje da se neće „probiti“ odobreni budžet odobren za izgradnju solarnih elektrana.

– Izvođač još nije dostavio okončanu situaciju koja će dati prikaz ukupnih troškova realizacije Projekta, ali prema kalkulacijama članova projektnog tima realno je očekivati da se ukupni troškovi realizacije Projekta uklope u planirani budžet Projekta, kazala je Radović.

Upitana kada bi trebalo očekivati početak realizacije druge faze projekta "Energetska obnova i adaptacija upravne zgrade", Radović je navela da je Glavni projekat za tu fazu završen i

revidovan i da je odluka o tome sada na izvršnom menadžmentu Kompanije. – Realizacija projekta zavisi od odluke menadžementa, a potrebna sredstva su predviđena budžetom za 2021. i

2022.godinu. Završetkom ove faze, možemo očekivati da u konačnom dobijemo energetske neutralan objekat što je bio i osnovni cilj cjelokupnog projekta, zaključila je Radović.

E-VOZILA

U susret realizaciji projekta izgradnje solarnih elektrana, nabavljena su dva električna vozila, marke Golf, dok je Budžetom za 2021. godinu planirana nabavka još dva nova e-vozila.

U Direkciji za IMS i opšte poslove ističu da će se uvođenjem u upotrebu vozila na električni pogon smanjiti troškovi korišćenja i održavanja voznog parka Kompanije.

– Nakon uradjene detaljne analize koja je uključila sve troškove (gorivo, godišnje održavanje i registracija), došli smo do zaključka da ukupna godišnja ušteda kod e-vozila, u

odnosu na dizel vozila, iznosi oko 2900 eura, navodi Radović.

Radović naglašava i to da bi se uvođenjem električnih vozila u vozni park EPCG ostvarili i značajni pozitivni efekti u oblasti očuvanja životne sredine.

– Godišnje bi se emisija CO₂ mogla smanjiti za oko 5,13 tona, za četiri vozila 20,52 tona, što je uostalom i najveći razlog nabavke e-vozila za potrebe naše kompanije, posjetila je Radović.

S obzirom na to da se, saglasno trenutnim trendovima, očekuje sve

veća zastupljenost električnih vozila u voznom parku EPCG, prilikom izgradnje Solarne elektrane na parkingu upravne zgrade, u okviru sjeverne i centralne nadstrešnice, ugrađena su četiri punjača za električna vozila i položeni napojni NN kablovi dovoljnog kapaciteta koji će omogućiti priključenje još brzih i /ili sporih auto-punjača.

– Ovo je još jedan primjer odgovornog poslovanja Elektroprivrede, a vjerujemo da će biti i stimulans drugim pravnim i fizičkim licima u Crnoj Gori da se uključe u nabavku e-vozila, kazala je izvršna rukovoditeljka Direkcije za IMS i opšte poslove, Olga Radović.

Obnovljivi izvori prvi put preuzeli primat u proizvodnji električne energije u EU

U Evropskoj uniji je u 2020. godini 38% električne energije dobijeno iz obnovljivih izvora, koji su tako u Uniji prvi put pretekli ugalj i gas kao do tada glavne izvore proizvodnje električne energije.

Učešće fosilnih goriva u energetsom miks EU palo je na 37 odsto, dok su izvor preostalih 25 odsto energije bile nuklearne elektrane, pokazala je studija koju su 25. januara objavili klimatski tink-tenkovi Ember, iz Londona, i Agora energetski zaokret (Agora Energiewende), iz Berlina. U 2020. godini povećani su kapaciteti kako vjetro-elektrana, tako i solarnih elektrana, i one su proizvele 14 odsto, odnosno 5 odsto, a zajedno približno petinu struje proizvedene EU. Preostalih 19 odsto struje iz obnovljivih izvora generirano je u hidroelektranama ili od biomase, pri čemu su kapaciteti ta dva izvora u EU proteklih godina stagnirali i nijesu se povećavali.

“Na početku decenije globalne klimatske akcije, zadovoljstvo je vidjeti da je Evropa već stigla do prekretnice u pogledu zelene energije. Brzi rast energija vjetra i sunca primorao je ugalj na povlačenje, ali to je tek početak”, izjavio je viši analitičar u tink-tenku Ember Klajmat, Dejvid Džons.

Povećanje učešća obnovljivih izvora i smanjanje udjela uglja znači da je proizvodnja električne energije u Evropi prošle godine bila 29 odsto čistija nego 2015. godine.

“Evropa se oslanja na vjetar i solarnu energiju kako bi osigurala ne samo da

se do 2030. postepeno izbaciti ugalj, nego i proizvodnja gasa, zamijene nuklearne elektrane i zadovolji rastuća potražnja za strujom zbog električnih automobila i toplotnih pumpi”, dodao je Džons.

Tokom 2020. godine kapacitet vjetro-parkova i solarnih elektrana povećan je za 51 teravat-čas (TWh), što je znatno iznad prosjeka, ali studija ukazuje da će taj rast morati da bude i 100 TWh godišnje da bi EU do 2030. godine dostigla obavezujuće klimatske ciljeve koje je sebi zacrtala. Članice EU su prošle godine predstavile planove za proizvodnju struje iz obnovljivih izvora, ali ti planovi u ovom trenutku omogućavaju ukupno povećanje od 72 TWh godišnje. Vidljive su i velike razlike među pojedinim članicama. Pa tako, iako je Danska prošle godine proizvela 62% svoje struje od energije vjetra i sunca ili dvostruko više od Irske koja je na drugom mestu, njen je tržišni udio relativno mali sa 18 TWh. Istovremeno, sedam zemalja nije zabilježilo gotovo nikakav napredak u proizvodnji obnovljive energije i to su Portugal, Rumunija, Austrija, Italija, Češka, Slovačka i Bugarska. Međutim, na energetska sliku u EU uticala je tokom 2020. i pandemi-

ja kovid-19, pa je tako potrošnja struje zbog lock dauna i zamrzavanja privrednih aktivnosti 2020. bila 4 odsto manja, a potražnja na tržištu bila je manja nego prethodnih godina. Zato su sa smanjenu potrošnju uglja prošle godine u podjednakoj mjeri zaslužni obnovljivi izvori energije, kao i pandemija i smanjena potrošnja. Ipak, uticaj pandemije na potrošnju struje nije dugo trajao i u drugom dijelu godine pad potrošnje fosilnih goriva se zaustavio, dijelom i zahvaljujući manjoj aktivnosti nuklearnih centrala, koje su proizvele 10 odsto manje energije i zabilježile najtežu godinu u svojoj istoriji. Ukupno gledajući, potrošnja uglja opala je u 2020. godini u EU za 20 odsto, a u odnosu na 2015. godinu je prepolovljena. Međutim, potrošnja prirodnog gasa smanjena je prošle godine za samo 4 odsto i to najviše zbog cijene koja gas čini i dalje najjeftinijim fosilnim gorivom.

Najveće smanjenje udjela uglja u energetsom miks, za polovinu, registrovano je u Holandiji i Španiji, dok je u Poljskoj potrošnja uglja smanjena samo 8 odsto.

Izvor: Elektroenergetika
Foto: E2 portal

DIGITALNI KANALI KOMUNIKACIJE U EPCG

Najveći doseg jedne objave postignut u 2020. godini

Elektroprivreda Crne Gore koristi razne kanale komunikacije, za interne i eksterne javnosti. Interesantno je pogledati kako se kretala statistika u prethodnom periodu za digitalne kanale: web portal, fejsbuk stranu i Intranet

Eleonora Albijanić

Fejsbuk stranu EPCG je otvorila 2016. godine, a neposredno nakon otvaranja broj pratioca bio je 7.355, da bi 2017. bio već 10.212, 2018. – 12.441, 2019. – 14.394 dok je na kraju 2020. godine, fejsbuk strana zabilježila 16.053 pratioca.

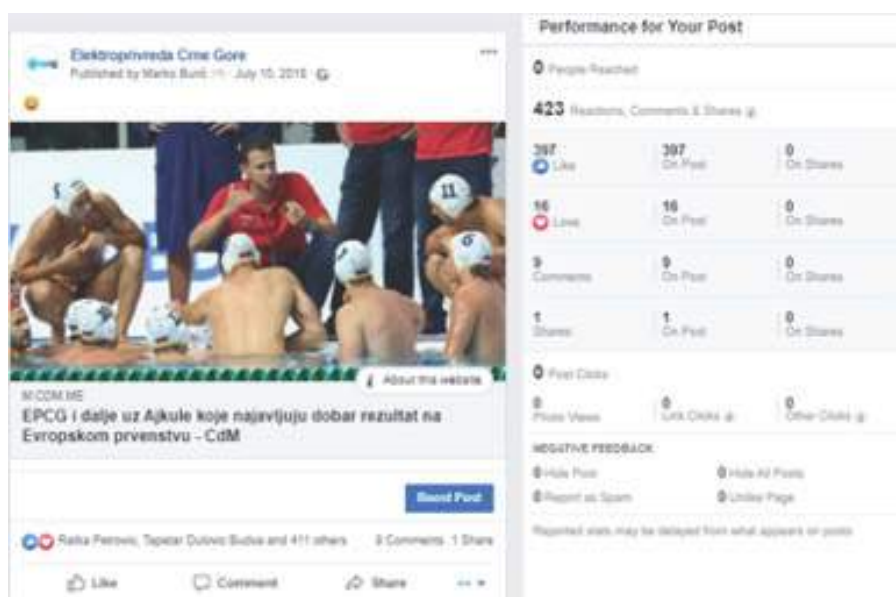
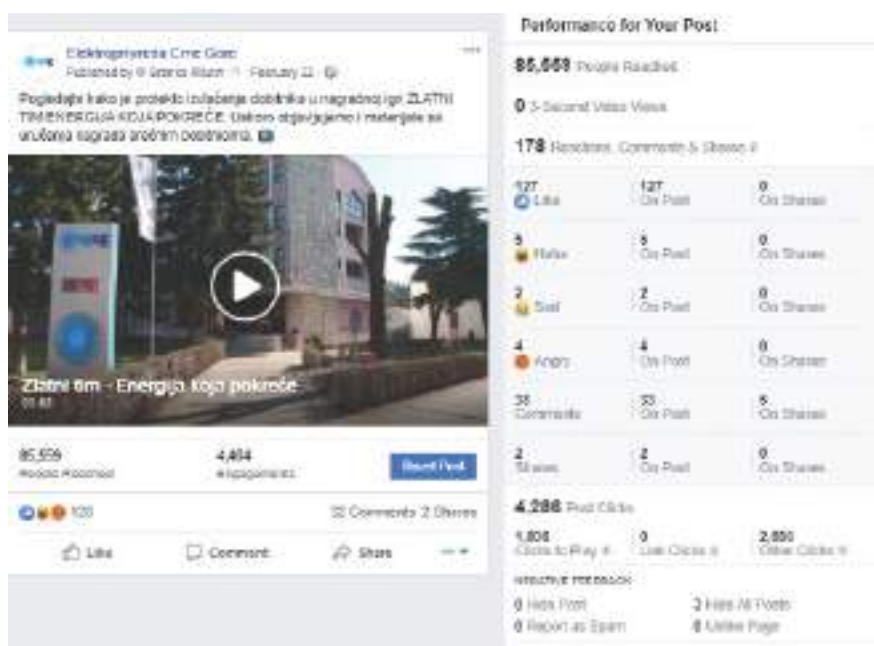
Doseg tj. reach, predstavlja broj osoba koje su vidjele, odnosno kojima je isporučena bilo kakva aktivnost stranice (objave, promocija stranice, spominjanja, check-in,...), i ovaj pokazatelj, organski i plaćeni, rastao je u prethodnom trogodišnjem periodu, pa je od ukupno 12.431 kolika je vrijednost bila na kraju 2017. godine dostigao vrijednost od 58.829 na kraju 2020.

Interesantno je istaći da je najveći doseg jedne objave postignut u 2020. godini, kada je objava o izvlačenju dobitnika nagradne igre „Zlatni tim“ od 22. februara, imala doseg od 85.559 korisnika.

Fejsbuk stranu svrstavamo u kategoriju sopstvenih medija, u smislu da mi, kao kompanija, njima upravljamo i uređujemo ih, i putem njih plasiramo proaktivno svoje poruke. U vremenu kada je svaka osoba medij, kada svako ima mogućnost komentiranja sadržaja, dijeljenja, lajkovanja, menšovanja, postovanja, aktivnosti na fejsbuk strani možemo svrstati i u grupu zasluženih medija, tačnije zasluženog mišljenja korisnika. Glavna prednost zasluženih medija je to što su najkredibilniji, a imaju i veliki domet i transparentnost, a nedostaci

su potpuno odsustvo kontrole, teško su mjerljivi, a nezadovoljni korisnici su, po običaju, glasniiji od obožavalaca.

Objava sa najviše reakcija u vidu lajkova, komentara i dijeljenja kojih je bilo ukupno 423 u 2018. g. je share CDM linka iz 10. jula.

Objava o uručanju ključeva automobila dobitniku nagradne igre „Zlatni tim – Uхвати ritam“ iz 27. februara 2019. godine imala najviše reakcija, kojih je bilo ukupno 709.

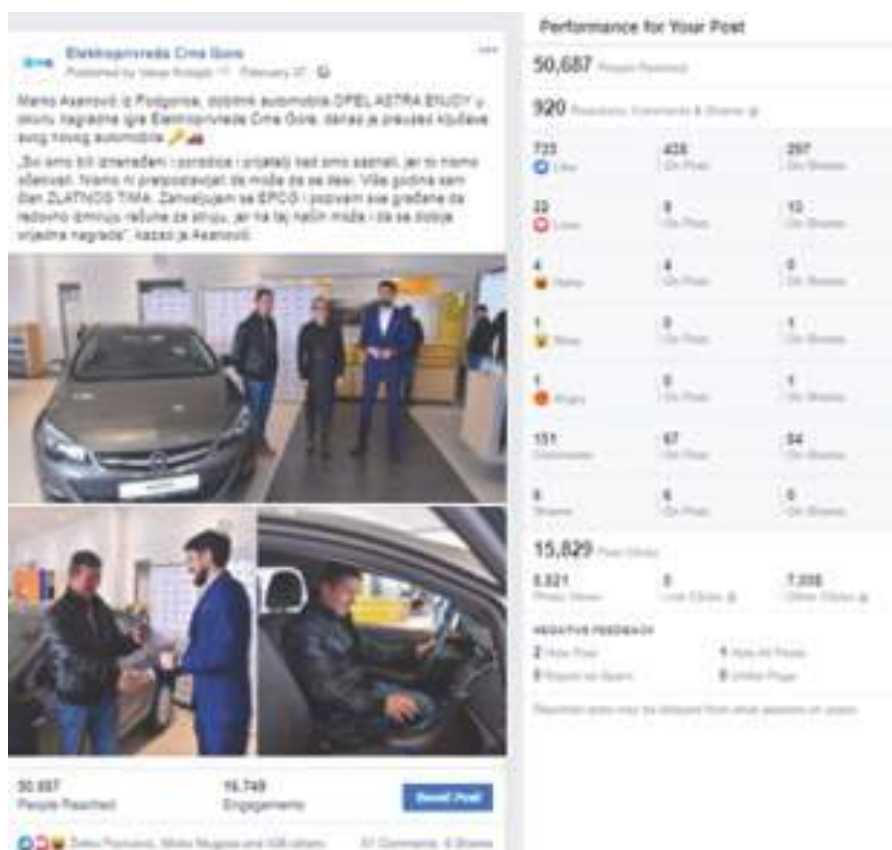
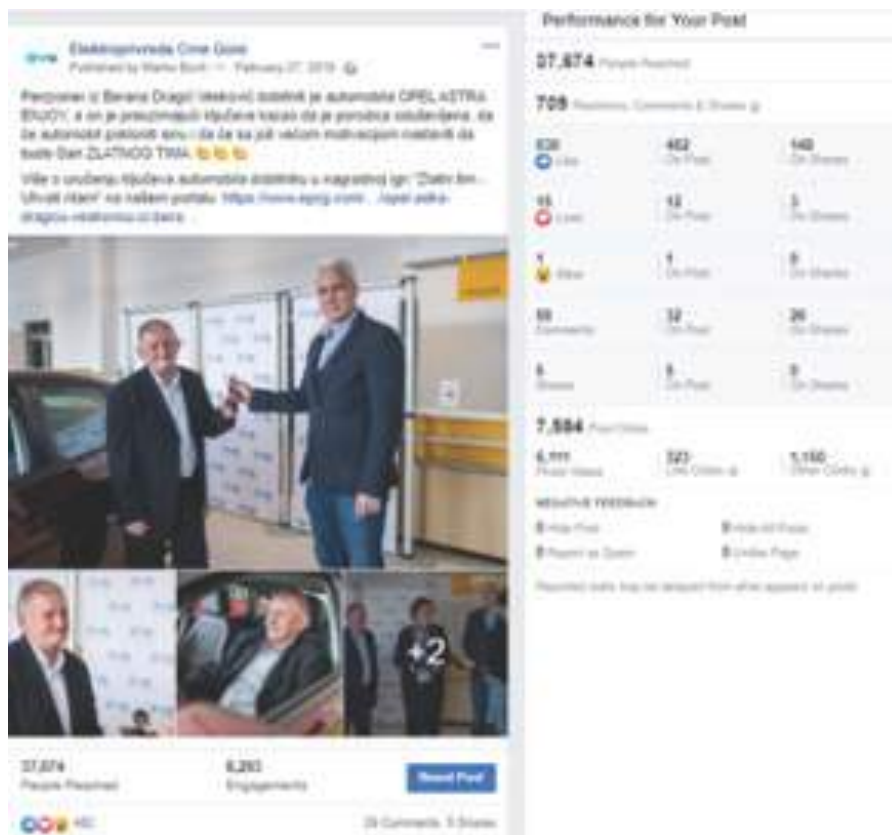
Najveći broj reakcija u 2020. godini, kojih je bilo ukupno 920, imala je objava o uručivanju ključeva dobitniku nagradne igre „Zlatni tim“ iz 27. februara.

Jedno pitanje izaziva često dosta polemike, da li javnom preduzeću, u državnom vlasništvu, treba profil na društvenim mrežama?

Čemu služi, ako su svi građani države njegovi potrošači? Sumirani odgovor kaže da mu i te kako treba, u smislu obavljanja informativno – edukativne funkcije, a i te kako je koristan ako dobrim upravljanjem profila na društvenim mrežama postane neka vrsta on-line korisničkog servisa.

A naša fejsbuk strana je definitivno dostigla taj nivo, što pokazuje i sljedeća tabela:

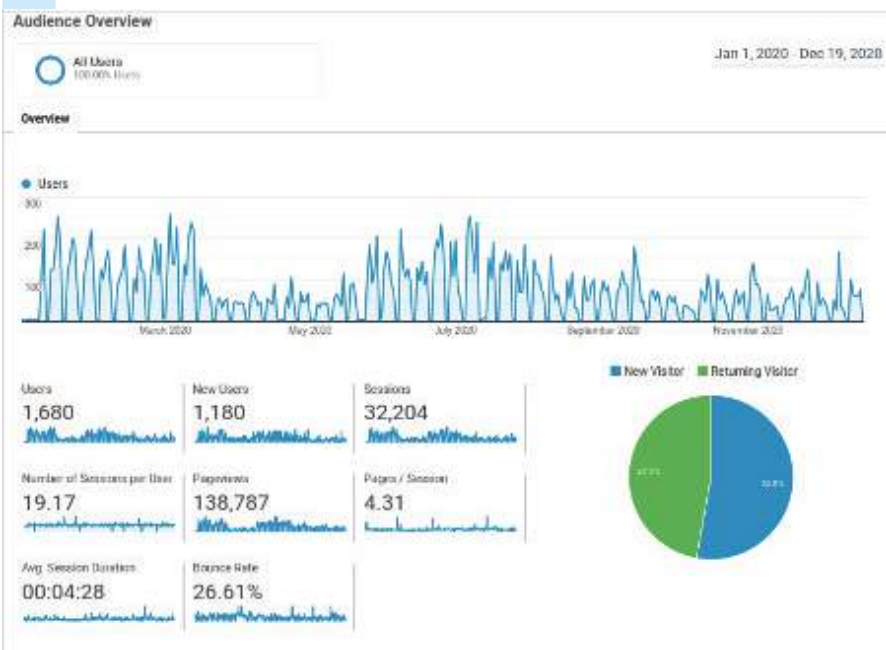

	2018.	2019.	2020.
Broj poruka pristiglih u inbox	936	1.464	2.118
Nove konekcije	17	539	645

Intranet

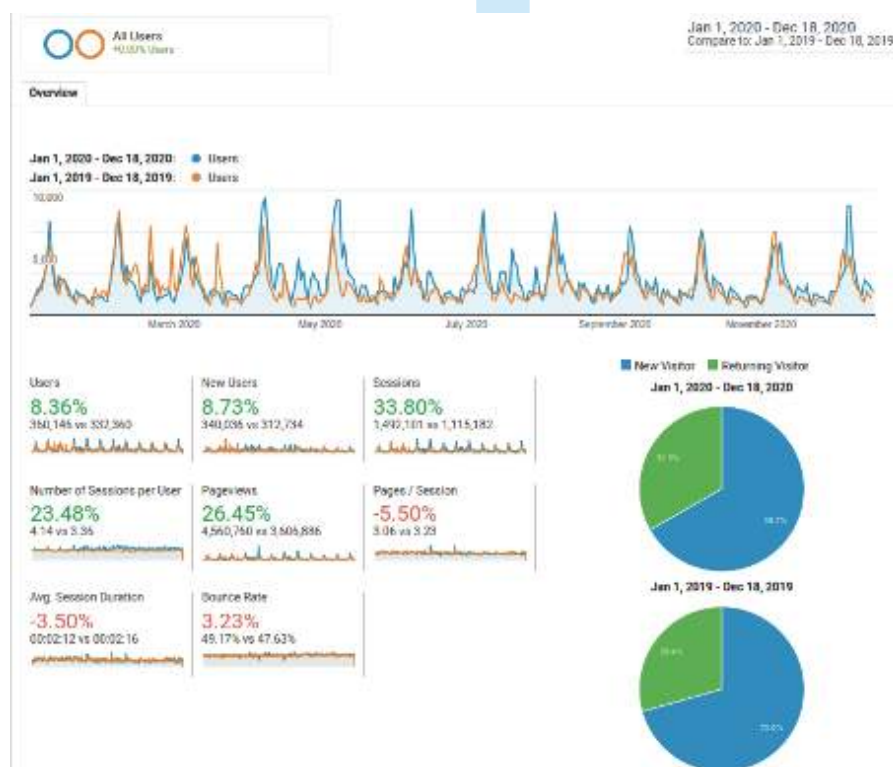
Parametri korišćenja Intranet-a, kao interne Internet mreža, u 2020. godini bili su na nivou 2019. godine. Neznatna odstupanja u 2020. godini rezultat su svakako posljedica pandemije, tokom koje je za veliki dio zaposlenih organizovan rad od kuće. Naime, zaposleni Intranetu mogu pristupiti kada koriste internu internet vezu, inače, od kuće, Intranetu se ne može pristupiti.

Ukupan broj korisnika Intraneta u 2020. je 1.680, broj prvih posjeta korisnika Intranetu je 1.180 dok je ukupan broj posjeta 32.204. Ukupan broj posjeta po korisniku za 2020. godinu je 19.

Tokom 2020. godine ukupan broj pregledanih stranica bio je 138.787, a

prosječan broj pregledanih stranica po jednoj posjeti 4,31.

Interesantno je pogledati statistiku sa kojeg uređaja korisnici najviše pristupaju portalu EPCG, jer se stopom povećanja izdvaja pristup sajtu putem mobilnog telefona, u odnosu na stope povećanja/smanjenja pristupa sa desktop računara i tableta.

Pristup portalu putem	2018.	2019.	2020.
Mobilni uređaj	148.939	231.983 (+55,76%)	262.142 (+15,71%)
Desktop	92.641	99.114 (+6,9%)	94.084 (+3,94)
Tablet	6.058	6.476 (+6,9%)	4.693 (-20,40%)

www.epcg.com

Web portal naše kompanije, www.epcg.com, iz godine u godinu bilježi sve veći broj korisnika i posjeta. Ukupan broj korisnika 2018. godine bio je 247.120, 2019 340.386 dok je ukupan broj korisnika 2020. iznosio 360.146 korisnika. Ukupan broj posjeta po korisniku u 2020. godini je 23 odsto veći u odnosu na 2019., dok ukupan broj pregledanih stranica iznosi 4.560.760, što je za 26 odsto više u odnosu na 2019. godinu. Prosječan broj pregledanih stranica po jednoj posjeti je tokom prethodne godine neznatno pao, 5 odsto, u odnosu na 2019. godinu. Prosječno trajanje posjete u sekunda povećano je za 3,5 odsto.

NIKOLA BEZMAREVIĆ,
DIREKTOR FC SNABDIJEVANJE

Veoma smo zadovoljni ostvarenim procentom naplate

Naplata potraživanja u periodu januar-decembar 2020. godine ostvarena je u iznosu od 95,19 odsto u odnosu na fakturisanu realizaciju. Ostvarenom procentu naplate veliki doprinos dale su aktivnosti koje je EPCG sprovodila tokom godine među kojima bih posebno istakao "Zlatni tim" i akciju "Podijelimo teret 8", koja je naišla na veoma dobar odziv naših kupaca

Miodrag Vuković

Možete li ukratko ocijeniti kakva je po Vašem mišljenju bila naplata u prošloj 2020. Godini?

Naplata potraživanja u periodu januar-decembar 2020. godine ostvarena je u iznosu od 95,19 odsto u odnosu na fakturisanu realizaciju. Imajući u vidu situaciju u zemlji, izazvanu epidemijom corona virusa, koja je uticala na cjelokupno poslovanje privrednih subjekata, ostvareni nivo naplate predstavlja rezultat kojim smo veoma zadovoljni.

Šta je sve uticalo na stepen naplate?

Proglašenje epidemije Covid 19 i njen uticaj na sve segmente rada i života u Crnoj Gori direktno se reflektovalo kroz negativne efekte na poslovanje naše funkcionalne cjeline. Ipak i u takvom okruženju ostvaren je zavidan stepen naplate, koji u kategoriji domaćinstva, ukoliko

NIKOLA BEZMAREVIĆ

uključimo potraživanja po osnovu subvencija za socijalne slučajeve, iznosi 96,18 odsto, čime moramo biti izuzetno zadovoljni.

Ostvarenom procentu naplate veliki doprinos dale su aktivnosti koje je EPCG sprovodila tokom godine među kojima bih posebno istakao "Zlatni tim" i akcija "Podijelimo teret 8", koja je naišla na veoma dobar odziv naših kupaca, AKCIJA ZA ČIST RAČUN za

pravna lica, takodje organizovanje nagradne igre kao i popusti prilikom plaćanja putem platnih kartica postigle su očekivane rezultate.

Zelio bih da napomenem da je broj kupaca u kategoriji domaćinstva, koji ostvaruju popust po osnovu redovnosti plaćana računa, na kraju 2020. god iznosio 200.128 od ukupno 371.713 kupaca.

U kojim periodima godine je naplata bolja i koji su razlozi za to?

Prethodna godina i nije baš reprezentativan primjer da bi govorili o periodima bolje ili lošije naplate. U ranijim periodima mogao se uočiti neki trend bolje odnosno lošije naplate gledano po mjesecima, pa smo recimo početkom godine kao i tokom jesenjih mjeseci imali trend kada bi naplata imala tendenciju pada, što je uzrokovano platežnom moći stanovništva, tj mjesecima kada su praznici, početak skolske godine i sl.

U kojim je regionima i Organizacijom jedinicama Snabdijevanja naplata dobra, a u kojima imamo visoka nenaplaćena potraživanja od kupaca električne energije?

Ako posmatramo analizu naplate u odnosu na plan naplate za distributivne potrošače po Regionalnim centrima tj. ostvarenje naplaćene u odnosu na fakturisanu realizaciju za 2020 godinu pokazatelji su sledeći: RC Nikšić 98,5%, RC Bijelo Polje 97,1%, RC Podgorica 95,4% i RC Bar 94%.

Ono što je karakteristično za 2020 god. jeste lošija naplata potraživanja od kupaca koji pripadaju RC Bar, čiji uzrok prepoznajemo u lošoj turističkoj sezoni.

Uzimajući u obzir okolnosti koje su obilježile poslovno okruženje u 2020 godini, zadovoljni smo postignutim rezultatima koji su ostvareni, prije svega, predanim i posvećenim radom svih zaposlenih u FC Snabdijevanje.

ZAVRŠENE AKCIJE "PODIJELIMO TERET 8" I "ZA ČIST RAČUN"

Izuzetno dobar odziv

Miodrag Vuković

Omogućavanje kupcima zaključivanje Sporazuma po povlašćenim uslovima je postala praksa u EPCG i svaka je koncipirana na način da omogućimo kupcima da na izuzetno povoljan način izmire svoja dugovanja po osnovu računa za električnu energiju.

– Uslovi za sklapanje Sporazuma po povlašćenim uslovima su definisani na bazi iskustva, dobre prakse kao i međusobne komunikacije sa kupcima – kaže Miloš Bigović, rukovodilac Sektora za upravljanje potraživanjima u FC Snabdijevanje.

Akcija Podijelimo teret 8 je namijenjena kupcima iz kategorije domaćinstva. Ona je prvobitnom odlukom izvršnog direktora zamišljena da traje u periodu 01.07-30.11.2020 godine, ali je usled velikog interesovanja kupaca trajanje akcije produženo do 31.12.2020 godine.

– Samim tim što je ovo bio osmi ciklus akcije Podijelimo teret i da je tokom akcije zaključeno 8.930 sporazuma je dobar znak da su akcije prepoznate od kupaca kao najlakši način da izmire svoja zaostala dugovanja kao i benefite koji na taj način ostvaruju. Ono što je karakteristično za svaku akciju Podijelimo teret pa i za ovu su povoljnosti za kupce iz kategorije domaćinstva. Te povoljnosti su da se prethodni dug otplaćuje u jednakim ratama u iznosu od 20 eura, prekida se obračuna zatezne kamate i kupac se oslobađa od primjene mjera prinudne naplate sve dok uredno ispunjava sporazumom definisane obaveze – ističe Miloš Bigović. Najbolji odziv za zaključenje Sporazuma bio je u OJ Podgorica, Nišić, Berane i Bijelo Polje gdje je od ukupnog broja, zaključeno ukupno 5.992 sporazuma u akciji "Podijelimo teret 8".

MILOŠ BIGOVIĆ

Takođe, odlukom izvršnog direktora EPCG počev od 01.11.2020 godine počela je akcija "Za čist račun 2", koja je trajala do 31.01.2020. godine. Akcija je, podsjećam, namijenjena za kupce iz kategorije ostala potrošnja i naišla je na izuzetno dobar odziv.

– U periodu 01.11.2020 godine do 31.01.2021 godine 406 kupaca je zaključilo Sporazum o izvršavanju obaveza po povlašćenim uslovima. Da ukratko napomenem da su zaključenjem Sporazuma kupci ostvarili sledeće benefite:

- Otplata 30% duga od ukupnog duga u 30 mesečnih rata,
- Prestanak obračuna zatezne kamate za vrijeme urednog izmirenja obaveza po potpisanom Sporazumu, Najbolji odziv za zaključenje Sporazuma smo imali u OJ Budva, Podgorica, Nišić i Ulcinj gdje je od ukupnog broja zaključenih Sporazuma zaključeno 205 sporazuma "Za čist račun 2" – naglašava Bigović.

On dodaje da u FC Snabdijevanje namjeravaju da i tokom ove godine organizuju slične akcije zaključivanja sporazuma po povlašćenim uslovima o čemu će blagovremeno obavijestiti kupce.

– Već sada sa sigurnošću možemo najaviti novi ciklus akcije Podijelimo teret, koji bi trebao da počne u četvrtom kvartalu 2021 godine – kaže

Miloš Bigović.

– Želim da naglasim da EPCG FC Snabdijevanje vodi brigu i poklanja pažnju svakom kupcu. Tako je, za sve kupce koji uredno izmiruju obaveze po osnovu računa za električnu energiju od strane Korisničkog centra FC Snabdijevanje pokrenuta nagradna igra sa bogatim fondom nagrada, a samim članstvom u Zlatnom timu, kupac stiče pravo na popust od 13% na vrijednost obračunate aktivne energije. Osim navedenih aktivnosti smatra da je vrijedno napomenuti da smo u prethodnoj godini kupcima omogućili da putem našeg portala mogu da plaćaju račune bez troškova provizije. Osim našeg Portala, zaključenjem ugovora sa skoro svim bankama u CG, EPCG je omogućila da kupci preko njihovih portala i putem trajnih naloga, a bez dodatnih troškova provizije, mogu izvršiti uplate račun za električnu energiju – kaže na kraju Miloš Bigović.

EPCG TRADICIONALNO NAGRAĐUJE REDOVNE PLATIŠE

“Zlatni tim” uvijek na dobitku**Eleonora Albijanić**

Elektroprivreda Crne Gore je u periodu od 11. do 31. Januara, možemo reći već tradicionalno, priredila nagradnu igru za članove Zlatnog tima, pod nazivom ZLATNI TIM: UVIJEK NA DOBITKU.

– U nagradnoj igri ZLATNI TIM: UVIJEK NA DOBITKU učestvovala su sva domaćinstva koja 31.1.2021. nisu imala dugovanja prema EPCG, a njih je 193.966. Sva domaćinstva su ispunjavanjem ovog uslova postali automatski i članovi Zlatnog tima, kojima se na mjesečnom računu obračunava popust od 13% na stavku Aktivna energija.

U ovoj nagradnoj igri EPCG je odlučila da 200 članova Zlatnog tima obrađuje umanjenjem od 50 eura na računu, odnosno da 100 članova Zlatnog tima, koji su ujedno i korisnici servisa “elektronski račun”, obrađuje umanjenjem od 100 eura na računu za utrošenu električnu energiju. Njih 23.342 su u bazi za izvlačenje nagrada – kaže Marko Burić, rukovodilac Centra za komunikaciju sa kupcima. U toku protekle godine realizovan je

po prvi put i Viber marketing u cilju moderne i efikasnije komunikacije sa kupcima. Redovno se prate zahtjevi i potrebe naših potrošača i unapređuju servisi kako bi imali najbolju uslugu i u tom dijelu.

– Nedavno je dodatno unaprijeđen web portal i mobilna aplikacija u cilju boljeg korisničkog iskustva. Primamo svakodnevno niz jako korisnih sugestija kupaca i vjerujemo da ćemo tokom ove godine dodatno poboljšati one segmente u aplikaciji i na portalu koji će dodatno unaprijediti korisničko iskustvo.

Naš Call centar je i u protekloj godini imao značajnu ulogu u povećanju stepena zadovoljstva kupaca. Na mjesečnom nivou zabilježen je veliki broj poziva i ka govornoma uto-matu, ali i ka operaterima. Dodatnim unapređenjem govornog automata i određenim softverskim rješenjima planiramo i taj dio da značajno unaprijedimo, kako bi kupcima ponudili najbolju moguću uslugu – naglašava Burić.

Manje prigovora za 9,04 odsto

U septembru 2019. godine, ubrzo nakon što je počela primjena Pravila o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja el. energijom u dijelu koji se odnosi na finansijske kompenzacije, formiran je Sektor za prigovore od kada je centralizovano rješavanje prigovora kupaca iz svih gradova na teritoriji CG.

– U prethodnoj godini našem sektoru je dostavljeno 6443 prigovora kupaca što je u odnosu na 2019. godinu za 9,04 odsto manje. Kao i obično najveći broj prigovora se odnosio na visinu računa, tj. malo više od polovine (52,3%). Od ukupnog broja prigovora 22% je ocijenjeno kao osnovano, među kojima je i 18 potrošača za koje je shodno pomenutim pravilima izvršena finansijska kompenzacija zbog neispunjavanja minimuma kvaliteta u iznosu od po 20 eura – kaže Ivana Marković rukovodilac sektora.

Usluge prilagođene situaciji u doba pandemije

EPCG je svoje usluge prilagodila potrebama potrošača, pogotovo u doba pandemije novog korona virusa, tako da smo zatvorili krug oko on line plaćanja računa: elektronski račun – on line plaćanje putem našeg web portal – SMS notifikacija o proknjiženoj uplati. Plaćanje putem našeg web portala je naišlo na dobar prijem kod potrošača i prijatno smo iznenađeni brojem transakcija.

U 2020. godini putem našeg portala realizovano je ukupno preko 62 hiljade transakcija, prosječno skoro sedam hiljada mjesečno počev od aprila, kada je servis startovao. Najviše transakcija realizovano je u julu, kada smo u saradnji sa renomiranom kompanijom Mastercard realizovali akciju “EPCG online portal i Mastercard za 4 eura u plusu”. U tom mjesecu ostvareno je skoro 12.000 transakcija. Za tu akciju dobili smo pohvale od kompanije Mastercard, sa kojom ćemo uskoro realizovati veliku akciju i nagradnu igru za naše kupce.

Aktiviranjem ove usluge, smanjili smo gužve na šalterima informativno-naplatnih punktova, što je bitno u vremenima kada su na snazi preporuke o držanju distance, nošenju maske i redovnom pranju ruku.

do 60 eura utvrđuje se u iznosu od 30 odsto računa, dok za račun iznad 60 eura subvencija iznosi 18 eura. "Prijavljivanje novih potrošača za ostvarivanje prava na subvencije računa za električnu energiju obavlja se tako što se zahtjev za subvencioniranje računa podnosi, u zavisnosti od kategorije potrošača, nadležnom centru za socijalni rad, organu lokalne uprave za poslove boračke i invalidske zaštite ili birou rada Zavoda za zapošljavanje", dodaje se u saopštenju. Korisnici subvencija se samo jednom prijavljuju za ostvarivanje prava na subvenciju, ukoliko to pravo ostvaruju u kontinuitetu.

Svi zahtjevi koje korisnici prava na subvenciju dostave do 20. u mjesecu biće obrađeni i pravo na subvenciju potrošači će ostvarivati počev od tog mjeseca.

RUDNIK UGLJA

— PLJEVLJA —

Za nabavku goriva šest miliona

Rudnik uglja Pljevlja dodijelio je vrijedan tender kompanijama Petrol Crne Gora MNE i Jugopetrol. Radi se o poslu nabavke nafte i benzina, procijenjene vrijednosti od ukupno oko šest miliona eura.

Taj iznos čini šestinu troškova Rudnika, ukoliko se uporedi podatak sa rashodima iz 2019. godine, koji su u toj godini iznosili skoro 36 miliona eura. Prema tenderskoj dokumentaciji, koja je raspisana početkom decembra ove godine, javna nabavka podijeljena je na dvije partije.

Za prvu partiju vrijednu 5.993.400 eura, putem koje je vršena nabavka eurodizela, kao najpovoljniji ponuđač izabrana je kompanije Petrol Crna Gora MNE. Kao drugoplasirana izabrana je ponuda kompanije Jugopetrol. Druga partija procijenjena je na vrijednost od 57.360 eura i kao najpovoljniji ponuđač za taj segment javne nabavke upisana je firma Jugopetrol.

Ponuđači su bili dužni da dostave безусловnu i na prvi poziv naplativu garanciju ponude u iznosu od dva odsto procijenjene vrijednosti javne nabavke, kao garanciju ostajanja u obavezi prema ponudi u periodu važenja ponude i osam dana nakon isteka važenja ponude. U postupku javne nabavke mogli su da učestvuju samo privredni subjekti koji nijesu pravosnažno osuđivani i čiji izvršni direktor nije pravosnažno osuđivan za nekoliko krivičnih djela, kako je predviđeno Zakonom o javnim nabavkama.

Takođe, ponuđači su morali da imaju dokaz da su izmirili sve dospjele obaveze po osnovu poreza i doprinosa za penzijsko i zdravstveno osiguranje.

Nadležni u Rudniku uglja u tenderskoj dokumentaciji, koju potpisuje izvršni direktor Slavoljub Popadić, naveli da se radi o hitnom postupku.

Gubici na mreži nikad manji u Crnoj Gori

Dnevne Novine

Snižavanje gubitaka električne energije u elektrodistributivnoj mreži, jedan je od primarnih zadataka svakog distributera električne energije, pa tako i CEDIS a. Uprkos brojnim izazovima, CEDIS je uspio opet da smanji gubitke.

To zahtijeva, prije svega, dobro poznavanje uzroka nastanka gubitaka električne energije, kao i načina na koji se oni mogu smanjiti ili suzbiti. Kada je u pitanju područje Podgorice, Cetinja, Danilovgrada, Tuzi i Zete, uticaj na smanjenje gubitaka električne energije u prethodnom periodu, imale su mnogobrojne kontrole mjernih mjesta i otkrivanje njenog neovlaštenog trošenja od strane jednog broja korisnika.

Realizacija Projekta unapređenja sistema mjerenja, koji podrazumijeva zamjenu starih brojila savremenim pametnim, izmještanje mjernih mjesta i rekonstrukciju distributivne mreže i opreme, a koja se u fazama sprovodi od 2011/12. godine, u najvećoj mjeri je doprinijela značajnom smanjenju gubitaka električne energije u distributivnom sistemu, kako u Podgorici, tako i u cijelom Regionu 2 koji osim Podgorice obuhvata još i Cetinje, Tuzi, Danilovgrad i Zetu" kazao je za Dnevne novine šef Službe za

mjerenje Regiona 2 Vladimir Ivanović. Za posljednjih 12 godina u distributivnoj mreži Podgorice, kako kaže Ivanović, došlo je do velikog smanjenja ukupnih gubitaka na elektrodistributivnoj mreži.

U tom periodu evidentan je trend smanjenja gubitaka električne energije, koji ukupno iznosi 10,27 odsto", ističe Ivanović.

Kako objašnjavaju u CEDIS-u, zelena linija na grafikonu predstavlja gubitke koje Regulatorna agencija za energetiku priznaje kao tehničke gubitke u crnogorskoj elektrodistributivnoj mreži, a koji iznose 8,43 odsto. Radi pojašnjenja, kako kažu iz kompanije, samo tehnički gubici se evidentiraju na računima svih građana, dok dio gubitaka preko ovih 8,43 odsto, predstavlja tzv. komercijalne gubitke, koji ne padaju na teret građana, već su direktni trošak CEDIS-a.

Uprkos pandemiji korona virusa, koji je obilježio cijelu 2020. godinu, uspješno smo odolijevali svim problemima i izazovima, pa smo i 2020. godinu završili sa manjim gubicima električne energije u odnosu na 2019. godinu, manjim za 0,3 odsto na nivou Podgorice, odnosno manjim za 0,44 odsto na nivou Regiona 2", kazao je Ivanović.

On se osvrnuo i na organizaciju posla u godini pandemije korona virusom.

"Služba za mjerenje Regiona 2 našla se pred izazovnim zadatkom prilagođavanja zvaničnih mjera radnim procesima. Strogo se poštuju sve mjere i preporuke nadležnih institucija za suzbijanje epidemije COVID 19, što podjednako važi za organizaciju terenskog i kancelarijskog rada", objasnio je Ivanović.

Dodaje da se trude da ne mijenjaju sastav dvočlanih ekipa, kao i da ekipa uvijek koristi isto službeno vozilo. "Jedan član preuzima i razdužuje radne naloge, uz upotrebu i korišćenje zaštitnih i dezinfekcionih sredstava i opreme", rekao je on.

Rad u kancelarijama, kako kaže, organizovan je u dvije smjene.

"Time je smanjen broj zaposlenih koji istovremeno borave u radnim prostorijama. Sve planirane aktivnosti se, i pored izmijenjene organizacije obavljaju kvalitetno i u punom obimu. Odsustvo zaposlenih zbog samoizolacije bilo je sporadično i najčešće posljedica privatnih kontakata, što je potvrda efikasnosti mjera, ali i visoke radne discipline među zaposlenima. I pored složene situacije koja nas je pratila, efikasnom organizacijom održali smo dinamiku i uspjeli da planove Službe u potpunosti realizujemo, dok smo u nekim segmentima čak i premašili zacrtane ciljeve" zaključio je Ivanović.

Uticaj na smanjenje gubitaka električne energije u prethodnom periodu imale su mnogobrojne kontrole mjernih mjesta i otkrivanje njenog neovlaštenog trošenja od strane jednog broja korisnika, kaže Ivanović

SEKTOR "PROMET"

Kontinuitet rasta profitabilnosti poslovanja

Zatvaranje graničnog prelaza "Ranče" skoro četiri mjeseca faktički je odvojio Rudnik uglja od kupaca na ciljnom tržištu (Srbija), te po tom osnovu za mjesece mart, april i maj nijesmo isporučili kupcima više od 10.000 tona po zaključenim ugovorima

Dijana Gomilanić

Rudnik uglja AD Pljevlja je prošlu 2020. poslovnu godinu završio ne samo sa dobrim poslovnih rezultatom, već je nastavio kontinuitet rasta profitabilnosti poslovanja u odnosu na prethodne godine.

Prema riječima direktora Sektora "Promet" Budislava Jaredića, ostvareni poslovni rezultat tekuće godine, planiramo da ostvarimo i u narednoj godini i pored svih nepovoljnosti uslova poslovanja kako u Crnoj Gori, tako i u regionu. A to je garant da se zadrži postojeći nivo zarada i drugih naknada koje su naši radnici imali u tekućoj godini.

Preduslov svemu tome je poštovanje radne discipline sa mjerama zaštite koje je utvrdio naš koordinacioni odbor.

Kada je u pitanju prodaja za široku i industrijsku proizvodnju u sektoru očekuju da će do kraja godine biti realizovano cca 125.000 tona, što će donijeti prihod od 5,5 miliona eura.

– Ostvarenje plana je nešto niže od planiranog, ali ostvareni rezultat ocijenjujemo izuzetno uspješnim s obzirom na sve okolnosti vezano za pandemiju koje su bile ograničavajuće.

Naime, uticaj pandemije na poslovanje Rudnika uglja najviše je imalo negativan uticaj na segment prodaje. Zatvaranje graničnog prelaza "Ranče" skoro četiri mjeseca faktički je

odvojio Rudnik uglja od kupaca na ciljnom tržištu (Srbija), te po tom osnovu za mjesece mart, april i maj nijesmo isporučili kupcima više od 10.000 tona po zaključenim ugovorima – kazao je Jaredić.

On je dodao da s obzirom na to da je pandemija smanjila intezitet rada mnogih proizvodnih sistema, a samim tim i njihovu tražnju za našim ugljem, uslovalo je da nam prodaja za industrijsku potrošnju ima veće zaostajanje u odnosu na prošlu godinu od prodaje stanovništvu.

– I pored svih ograničenja kod prodaje u izvozu, mi ćemo i ove godine skoro 80% prodatih količina za široku i industrijsku potrošnju realizovati van granica Crne Gore i ostvariti devizni priliv cca 4 miliona eura – istakao je Jaredić.

Virus je umnogome otežao rad u okviru Sektora "Promet", kako indirektno kod prodaje, tako u zadnje vrijeme i direktno, jer je znatan broj zaposlenih zaražen ovim virusom.

– Najveći broj je iz RJ "Transport", a poslednjih dana veliki udar imamo i kod RJ "Maljevac".

BUDISLAV JAREDIĆ,
DIREKTOR SEKTORA "PROMET"

Od radnih cjelina Sektora "Promet", cjelina Separacija "Doganje" sa Službom prodaje su potencijalno bile izložene najviše opasnosti od zaraze vi-rusom, a na sreću do sada su imale najmanji broj zaraženih. Sve to govori da je kod ovih cjelina rad organizovan uz propisane mjere zaštite. Preraspodjelom rada do sada smo uspjeli u velikoj mjeri da nadomjestimo veliki broj odsutnih radnika u RJ "Transport" i ostvarimo planirani odvoz uglja za potrebe TE "Pljevlja",

dok je situacija sa RJ "Maljevac" složeni-ja što znači da se ova radna cjelina mora popuniti prijemom novih radnika. I pored stalnih upozorenja da se mjere preventivne zaštite moraju primjenjivati, nažalost to do sada nijes-mo u potpunosti imali.

Novonastala situacija je po mom mišljenu mnoge uozbiljila, pa je danas svakom zaposlenom jasno da se sa ovim opakim virusom mora živjeti i raditi uz potpunu primjenu zaštitnih

mjera i sredstava koje je propisao naš koordinacioni odbor – kazao je Jaredić, dodajući da i pored novonastalih uslova vezanih za pandemiju, kako kod nas, tako i u regionu, mi smo plan prodaje za narednu godinu predvidjeli 135.000 tona, od čega 22.000 tone na domaćem tržištu, a 113.000 tona u izvozu.

Kao što se vidi, planirali smo ukupni rast prodaje u odnosu na ostvarenu iz tekuće godine za osam odsto.

SEKTOR "PROIZVODNJA"

Novi rekord u proizvodnji otkrivke

Plan na otkrivci ove godine je bio 7,1 milion m³čm laporca. Rudnik je do sada otkopao i odložio na odlagalište 7.373.912 m³čm, a očekivanja su da do kraja godine ostvarimo više od prošlogodišnje proizvodnje otkrivke

Dijana Gomilanović

Na kraju smo još jedne kalendarske godine kada se sumiraju rezultati rada i usvajaju planovi za narednu godinu. Ono što je obilježilo ovu 2020. godinu i šta je ostavilo najveći pečat jeste pandemija virusa Covid-19 koji je zahvatio cijeli svijet. Već je izvesno da će i u narednoj godini biti veliki problem i da je neizvesno do kada će trajati borba sa corona virusom. Prema riječima direktora Sektora "Proizvodnja" Goluba Đondovića, zaposleni u Rudniku uglja, kao i Menadžment, su koliko je moguće sprovodili sve preporučene mjere u cilju zaštite zaposlenih od zaraze virusom Covid-19. Dio zaposlenih koji je inficiran virusom uspješno se oporavio. Oporavak ostalih koji su u fazi liječenja ide u dobrom pravcu. –U godini koja se završava možemo slobodno reći da je RUP a ostvario odlične rezultate znajući kakvi su nas sve problemi pratili tokom godine. Plan na proizvodnji uglja na godišnjem nivou bez sumnje biće ostvaren

jer je do 19.decembra 2020.godine realizovan u ukupnim količinama 1.592.545 tona ili 99 odsto. Prema TE „Pljevlja“ do 19.decembra isporučeno je 1.472.543 tona, što je u odnosu na plan više za jedan odsto. Ugalj za široku potrošnju je ostvaren sa 85 odsto, a na smanjenu realizaciju je prvenstveno uticala Corona i mjere koje su pratile isporuku uglja prvenstveno na druga tržišta. Podsjećam da je dugo bio u bloka-

di granični prelaz „Ranče“ što je onemogućilo snabdijevanje ugljem naših tradicionalnih kupaca. Treba napomenuti da je kvalitet uglja za TE „Pljevlja“, kao i za tržište široke potrošnje, bio u kontinuitetu odličan i da nijesmo imali padova u pogledu kalorične vrijednosti koja je u prosjeku 9.999 kJ/kg tako da je i TE „Pljevlja“ ostvarila dobre proizvodne rezultate u čemu je doprinio nesumljivo dobar kvalitet uglja.

Ove godine planovi na otkrivci su bili veoma ambiciozni jer su morali da budu usklađeni sa projektnom dokumentacijom i da prate projektovani koeficijent otkrivke. Podsjećanja radi plan na otkrivci ove godine je bio 7,1 milion m³čm laporca.

Rudnik je do sada otkopao i odložio na odlagalište 7.373.912 m³čm, a očekivanja su da do kraja godine ostvarimo više od prošlogodišnje proizvodnje otkrivke koja je takođe bila rekordna i na taj način postignemo novi rekord PK „Potrlica” – kazao je Đondović.

Da bi se ostvarili ovi rezultati bilo je potrebno uložiti veliki trud i rad koji su učinili i dali zaposleni u svim sektorima i organizacionim cjelinama, kako bi zaposleni u Sektoru „Proizvodnja” imali sve preduslove da svojim radom sa raspoloživom rudarskom opremom ostvare ovako visoke fizičke rezultate na proizvodnji uglja i otkrivke.

– Epidemija Covid-19 koja je direktno kod nas izazvala dosta problema, takođe je napravila probleme dobavljačima roba i rezervnih djelova, kompanijama i ustanovama sa kojima

Rudnik uglja kao veliki i složen sistem ima poslovnu saradnju. Time je RUP kao zadnji u lancu trpjeo najviše – istakao je Đondović.

Sledeća 2021. godina u pogledu planova na uglju i otkrivci će biti zahtjevnija od ove. Rudnik uglja je pred jednim velikim izazovom i teškim zadatkom za čije ostvarivanje je potrebno još više angažovanja i timskog rada svih zaposlenih u Kompaniji, a svakako i svih poslovnih partnera i dobavljača koji sarađuju sa Rudnikom uglja u pogledu poštovanja dogovorenih rokova u isporuci rezervnih djelova i svih drugih repro-materijala koje Rudnik uglja koristi u svojoj složenoj djelatnosti.

– Obzirom na sve zakonske propise i procedure koje su na snazi i ako uzmemo u obzir dužinu trajanja realizacije istih, Rudnik uglja treba da se obezbedi sa planiranim rezervnim djelovima i repro-materijalima kako u toku eksploatacije ne bi bilo zastoja na pojedinoj opremi, jer znamo da svaki neplanirano izgubljeni dan se teško može nadoknaditi. Nabavka opreme u ovoj godini je dala svoj doprinos, a to su dva dampera

nosivosti od 60 tona, dva buldozera i dvije cisterne za vodu. Ono što nije realizovano u ovoj, sigurno je neophodno realizovati u 2021. godini. Osnovna oprema – bageri i damp-eri, angažovanjem u tri smjene tj. non-stop se dosta brzo amortizuju, ostvare veliki broj moto sati, tako da bez redovnog znavljanja rudarske opreme i mehanizacije rudarstvo je osuđeno na neuspjeh, jer se ne mogu realizovati planovi koji će u narednim godinama biti još veći. Vjerujem da će u narednoj godini investicioni ciklus biti daleko veći nego u ovoj godini jer smo mi već u planove ukalkulisali kapacitete opreme koju treba nabaviti.

U narednoj godini dosta je obaveza, mnogo posla na svim nivoima ali je Rudnik uglja pokazao kao i dosta puta u prošlosti da se zna i umije boriti sa problemima koji se dese i dogode u procesu eksploatacije – poručio je Đondović i dodao da svim zaposlenim i njihovim porodicama želim dobro zdravlje, ličnu i porodičnu sreću u 2021. godini, pripadnicima pravoslavne vjeroispovesti srećan Božić, a Rudniku uglja da postiže još bolje rezultate u Novoj 2021. i svim narednim godinama.

DETALJ SA SASTANKA ZAPOSLENIH U SEKTORU "PROIZVODNJA"

PRESJEK GODIŠNJIH RADOVA NA DEPONIJU MALJEVAC

U susret zelenom pojasu oko Pljevalja

U 2020. godini za potrebe projekta Nastavka korišćenja i fazne rekultivacije deponije Maljevac utrošena su sredstva u iznosu od 3.651.785,03 €, od čega su oko 30 posto troškovi eksproprijacije, kaže Dušan Mijušković, odgovorni inženjer za građevinske poslove, sumirajući obimne radove na deponiji u protekloj godini. Inače, konačnom rekultivacijom deponije dobiće se zeleni pojas, sa oko 40 hiljada raznih biljnih kultura i uređen park prirode za građane Pljevalja

Tatjana Knežević Perišić

Ipak, treba se malo vratiti unatrag; još 1982. godine je, u cilju obezbjeđivanja dovoljnog prostora za deponovanje pepela i šljake, koji nastaju kao nusproizvod sagorijevanja uglja u Termoelektrani „Pljevlja“, izgrađena nasuta brana „Maljevac“ u području doline Paleškog potoka, na udaljenosti oko 7 km od Pljevalja.

Deponija je tada formirana izgradnjom nasute zemljane brane „Maljevac“, pri čemu je u prvoj fazi izvedena osnovna brana, sa kotom krune na 790,50 mnm (visine 27,5 m), a u drugoj fazi sukcesivno su izvedeni nasipi 1, 2, 3, 4. i 5. stepenice do kote 813,20 mnm. Dalje nadvišenje nasipa za Kasetu I, izvedeno je do kote K+833 mnm. Prostor Kasete II bio je oivičen nasipom čija je visina na koti K+834 mnm. Završna kota odlaganja pepela i šljake na kasetama I u II deponije „Maljevac“ iznosila je prosječno K+832 mnm. Za potrebe kontinuiranog rada termoelektrane u narednom vremenskom periodu bilo je neophodno obezbjediti dodatni prostor za odlaganje pepela i šljake na deponiji „Maljevac“. U tom cilju pristupilo se izgradnji nove Kasete III 2019. godine.

OBEZBIJEĐEN NESMETAN RAD TE

- U 2020. godini završeni su građevinski radovi na kaseti III čime je obezbjeđen prostor za dalje deponovanje nusprodukata iz TE „Pljevlja“, a samim tim i nesmetan rad termo-energetsko kompleksa u Pljevljima, kaže Mijušković.

Precizira da su radovi obuhvatali: izradu inicijalnih nasipa do kote K+817 mnm (nasipi su urađeni od gline koeficijenta vodopropusnosti od 10–9 m/sek, čime je onemogućeno bilo kakvo procurivanje kroz nasipe novoformirane deponije), izrada drenažnog sistema koje čine drenažni cjevovod i šahte; izrada odvodnog kolektora; rekonstrukcija postojećeg i izrada novog čeličnog cjevovoda za sistem transporta pepela i šljake, izrada betonskih prelivnih šahti. Nakon završetka radova u maju 2020. počelo je sa istakanjem pepela u novoformiranoj kaseti III.

-U 2020. godini izvođeni su radovi na Rekultivaciji kasete II, kao i sanacija klizišta na desnom boku od balasta glavne brane, izmještanje korita Paleškog potoka, izgradnja pumpne stanice procjednih voda, te sanacija 4. i 5. stepenice sa izradom novog taložnika.

biološke rekultivacije kasete II čija je površina cca 100 000 m².. Radovi na tehničkoj reultivaciji predstavljaju prekrivanje kosina i platoa kasete slojem gline debljine 1m a zatim i drenažnim slojem debljine 0,7 m. Između ova dva sloja je postavljen drenažni sistem. Poslednji sloj debljine 0,3 m čini mješavina humusa i plodne zemlje.

-Nakon tehničke rekultivacije pristupilo se pripremi tla (obogaćivanje sloja plodne zemlje, prihranjivanje, oranje, frezanje, tanjiranje) za dalju biološku rekultivaciju. Nakon pripremljenog tla obavljeno je sijanje trave. Korišćena je mješavina trava odabrana shodno mikroklimarskim uslovima sredine, namjeni, uslovima korišćenja i njege, a mješavinu čine: engleski ljulj, crveni vijuk, ježevica i žuti zvjezdan itd.. Nakon sjetve trave pristupilo se sadnji sadnica ruja javora i crnog bora. Za sadnju su nabavljene sadnice starosti 2+3 u zoni pojasa, a 2+1 u zoni mozaika, sa slobodnim korjenovim sistemem.

IZGRAĐEN NOVI TALOŽNIK

Uspješno su realizovani i radovi na izradi novog taložnika na 5. stepenici, kao i uređenje 4. i 5. stepenice. Prethodni taložnik je izgrađen u pepelu i samim tim postojala je mogućnost

prodora vode iz istog u tijelo deponije, iz tog razloga pristupilo se izgradnji novog taložnika.

Osnovna uloga taložnika jeste prikupljanje drenažnih i prelivnih voda iz novoformirane Kasete III. U taložniku će doći do istaložavanja čestica pepala manjih od 10 μm , kako ne bi dospjele do „bager“ pumpne stanice. Zatim se voda dalje koristi za miješanje sa pepelom i šljakom i hidrauličkim putem cijevima transportuje na deponiju, i na taj način se formira zatvoreni sistem recirkulacije tehnološke vode na deponiji u skladu sa osnovnim tehničkim rješenjem. Širina dna novog taložnika iznosi 10 metara, visina taložnika je 3m sa nagibom kosina 1:2; dužina dna samog taložnika je 402 metra. Nagib dna taložnika je oko 0,1%. Na početku taložnika izgrađena je prijemna komora, koja služi za prihvatanje ispumpane vode iz pumpne stanice procjednih voda na izlazu kolektora Paleškog potoka. Ova komora služi kao sabirnik za zahvatanje vode za orošavanje površine aktivne kasete III. Voda se preko dvije prelivne PVC cijevi $\varnothing 300$ mm iz ove komore uliva u

taložnik.

Taložnik je obložen laporovitom glinom sa koeficijentom vodopropusnosti od 10–9 m/sek, debljine sloja od 1,0 metar. Preko postavljene podloge od laporovite gline postavljena je HDPE folija debljine 2,5 mm. Na ovaj način se formira vodonepropusan horizontalni taložni kanal, koji neće dozvoliti infiltraciju tehnoloških voda u donje slojeve deponije. Voda se iz taložnika prelijeva preko prelivne građevine $\varnothing 2000$ mm, visine 3,0 m u čelični cjevovod $\varnothing 500$ mm i dalje transportuje postojećim cjevovodom do „bager“ pumpne stanice. Prosječna dubina vode u taložniku je 1,50 m sa slobodnom visinom od 0,8 do 1,0 m. Zapremina vode u taložniku je oko 9000 m³.

Urađeno je uređenje platoa stepenice 5 površine oko 60 000 m², trajno zatvaranje i zatrpavanje starog taložnika, a zatim i prekrivanje cijelog platoa slojem gline 1m i slojem laporca 0,7m.

IZMJESTANJE PALEŠKOG POTOKA

Izmještanjem korita Paleškog potoka izvorišne vode i atmosfere vode sa pripadajućih slivova (kao čiste vode) će se odvoditi u Borovičko jezero odgovarajućim kanalima.

Vode Paleškog potoka do sada su tekle armirano-betonskim kolektorom koji se nalazi ispod deponije pa se izmještanjem trase potoka izbjegava bilo kakva mogućnost uticaja voda iz deponije. Na izlazu iz kolektora izgrađena je pumpna stanica koja će ostale procjedne vode prepumpati u taložnik na 5. Stepenici.

Odrađeni su i zemljani radovi na skidanju viška materijala na klizištu, kao i radovi na izradi potpornog zida oko stuba dalekovoda. Ovim radovima klizište je trajno umireno, a u naredna 2 mjeseca se očekuje finalno uređenje prostora na nekadašnjem klizištu.

KONZERVACIJA KASETE I I REKULTIVACIJA KASETE II

Mijušković dalje navodi da je protekle godine završeno zapunjavanje kasete I, čime je okončana i njena funkcija: Nakon isušavanja površine, urađeno je presvlačenje platoa kasete slojem gline, a sve u svrhu sprječavanja prašenja sa osušene kasete usled udara vjetra. Ovim radovima je izvršeno presvlačenje platoa kasete I, površine 190,000.00 m² slojem gline d=10 cm, uz predhodno planiranje podloge. Prije početka nasipanja izvršena je priprema mašinskim putem, sa blagim sabijanjem i prelas- kom mehanizacije. Ovim je radovima urađena konzervacija kasete I, čime je onemogućen bilo kakav uticaj na životnu sredinu. Konzervacijom kasete I i rekultivacijom II u 2020. godini prestao je da se koristi prostor koji je korišćen od 1982 godine, kaže Mijušković.

Sa radovima se nastavilo i u decembru prošle godine, kada su otpočeli radovi na nadvišavanju kasete III do K+821 mnm.

-Ovim radovima se povećava zapremina kasete, a samim tim i omogućava nastavak odlaganja pepela i šljake iz TE Pljevlja za ciklus između 2 remonta.

Izrada nasipa obuhvata nasipanje, razastiranje, grubo planiranje, kvašenje i zbijanje materijala u nasipu, a za potrebe cirkulacije

tehnološke vode koja se taloži u deponiji izrađene su prelivne šahte, kojim se tehnološka voda iz deponije cjevovodom prečnika Ø600 odvesti u takožnik, a zatim dalje vratiti u tehnološki proces, zaključuje Mi-

jušković uz konstataciju da su, za potrebe projekta Nastavka korišćenja i fazne rekultivacije deponije Maljevac, utrošena sredstva u iznosu od 3.651.785,03 €, od čega su oko 30 posto, troškovi eksproprijacije.

PLANIRANI RADOVI U OVOJ GODINI

U 2021. se očekuje završetak svih započetih aktivnosti, tačnije završetak radova na kaseti III do K+821 mnm, sadnja preostalih sadnica bora javora i ruja, završetak radova na izmještanju Paleškog potoka i finalno uređenje prostora klizišta. Takođe se očekuje pokretanje tenderskog postupka i početak radova na Rekultivaciji kasete I, zatim raspisivanje tendera za radove na nastavku korišćenja kasete III- nadvišavanje kasete III do K+824 mnm.

Od ostalih radova, tu su oni na rekultivaciji kasete I, koji obuhvataju radove na drenaži pokrova Kasete I, tehničku i biološku rekultivaciju, uređenje i rekultivaciju obodnih nasipa, izradu obodnog kanala. Što se tiče kasete III, radovi obuhvataju nasipanje i nadvišavanje nasipa do K+824, te izradu cjevovoda i šahti za cirkulaciju tehnoloških voda.

DONACIJA EPCG LOKALNOJ UPRAVI NIKŠIĆA

Miodrag Vuković

Za novu sportsko-rekreativnu oazu 190.000 eura

Predsjednik Opštine Nikšić mr Milutin Simović i izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore Igor Noveljić, potpisali su nedavno Sporazum o zajedničkoj realizaciji projekta Izgradnje park šume Krupac – rekonstrukcija zelenih površina sa izgradnjom rekreativnih sadržaja.

Zahvaljujući na opredijeljenoj donaciji i društveno odgovornom odnosu prema gradu u kome se nalazi sjedište Elektroprivrede Crne Gore, predsjednik nikšićke opštine je istakao da će sredstva u iznosu od 190.000,00 eura biti iskorišćena za kreiranje nove sportsko-rekreativne oaze uz branu krupačku, na prostoru koji je 2014. godine usljed nevremena devastiran.

– Zajednička ideja počinje da se realizuje konkretnim aktivnostima, tj. raspisivanjem tendera za neophodne radove na ovom projektu.

Očekujemo da će se sa konkretnim radovima započeti odmah nakon izbora izvođača. Svakako da je uređenje ovog prostora veoma

bitno za stanovnike Nikšića, jer im je Krupac omiljena destinacija, kako u ljetnjim tako i u zimskim mjesecima – naglašavaju iz Službe za informisanje opštine Nikšić.

Izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore Igor Noveljić istakao je da su

ove donacije rezultat dobre saradnje Elektroprivrede Crne Gore i lokalne uprave Nikšića i da će biti realizovane kao izraz odgovornosti i uvažavanja potreba svih građana Nikšića. Predsjednik Odbora direktora Đoko Krivokapić iskazao je očekivanja da će Elektroprivreda Crne Gore i ubuduće imati razumijevanja za potrebe lokalne zajednice.

Predsjednik opštine Nikšić Milutin Simović je zahvalio i na predhodnoj donaciji opredijeljenoj povodom obilježavanja jubileja 110 godina postojanja Elektroprivrede Crne Gore, koja se odnosi na rekonstrukciju javne rasvjete na potezu od Dukla, duž Podgoričkog puta i Bulevara Vuka Mićunovića do Trga Save Kovačevića, kao i ulicama Ivana Milutinovića i Vuka Karadžića.

Prestaje da važi Uredba o dodjeli koncesija za MHE

Vlada je odlučila da uredba o načinu i uslovima dodjele koncesija za istraživanje vodotoka i tehno-ekonomsko korišćenje vodnog energetskog potencijala za proizvodnju

električne energije u malim hidro-elektranama prestane da važi. U Vladi kažu da je Ministarstvo finansija, u okviru aktivnosti na pripremi Registra kojim će se objediniti fiskalni i parafiskalni nameti na nacionalnom i lokalnom nivou, analiziralo važeće propise u sistemu i utvrdilo da je navedenu uredbu potrebno isključiti iz pravnog sistema, jer je navedena materija uređena drugim propisom.

“Iz navedenih razloga Ministarstvo kapitalnih investicija je, nakon dodatne analize, pristupilo stavljanju van

snage predmetne uredbe”, navodi se u saopštenju.

Takođe, na jučerašnjoj sjednici je donijeta uredba o načinu i visini elemenata na osnovu kojih se formiraju maksimalne cijene naftnih derivata.

“Ovom uredbom se uvodi mogućnost prodaje visokokvalitetnih goriva u skladu sa tržišnim principima. Takođe, uredbom je predviđeno redovno usklađivanje cijena naftnih derivata sa promjenama cijena naftnih derivata na svjetskom tržištu” dodaje se u saopštenju.

(Dnevne novine)

Turska kompanija zainteresovana za ulaganja u Rudnik uglja Berane

Turska kompanije “Ankara Kjumur” zainteresovana je za investiranje u Rudnik uglja Berane, saopšteno je na današnjem sastanku u Privrednoj komori PKCG.

Predstavnik tog preduzeća Hamdi Goksu objasnio je da bi isporuka 240.000 tona uglja Elektroprivredi EPCG omogućila da se zaposli 150 domaćih radnika i 30 iz Turske. Istakao je da su porezi i doprinosi u Turskoj upola manji nego u Crnoj Gori.

– Mi bismo za 18 mjeseci investirali oko 1,5 miliona eura u Rudnik i kreirali polumehanizovani sistem proizvodnje – rekao je Goksu.

Na sastanku je ocijenjeno da je potrebno naći rješenje da Rudnik uglja Berane nastavi sa radom na tržišnim osnovama, jer je to u interesu vlasnika, zaposlenih, ekonomije i društvene zajednice. Ministar kapitalnih investicija Mladen Bojanić naglasio je da će Vlada tražiti rješenje za Rudnik uglja Berane u korist svih.

-Imamo volje i uvjereni smo da možemo doprinijeti da se obnovi proizvodnja u Rudniku - rekao je Bojanić i ukazao na ograničenja prvenstveno sa ekološkog aspekta koja nameće Evropska energetska zajednica. On je rekao da rješenje za nastavak rada rudnika, koje bude predloženo, mora da dobije saglasnost Agencije za zaštitu konkurencije.

-Formirali smo Ministarstvo za kapitalne investicije u čijem su fokusu rudarstvo, energetika, saobraćaj, pomorstvo i investicije. Cilj nam je da pružimo puni doprinos i sa vlasnikom pronađemo rješenje za Rudnik uglja Berane, na dobrobit cjelokupne društvene zajednice - kazao je Bojanić.

Govoreći o mogućnosti izgradnje toplane, Bojanić ističe da je riječ o sveobuhvatnom rješenju koje treba detaljno sagledati, te da postoji ekonomska opravdanost s obzirom na to da bi se jednom investicijom riješili brojni problemi, ali da treba uraditi neophodna istraživanja i studije u vezi sa tim projektom. On je pozvao je sve crnogorske opštine da daju predloge za kapitalne investicije, nakon čega će Ministarstvo izabrati prioritete.

Predsjednik PKCG Vlastimir Golubović ukazao je na dugu istoriju Rudnika Berane, čiji počeci datiraju prije Prvog svjetskog rata i njegov značaj za privredu, posebno sjevera Crne Gore.

-Projektovani kapacitet rudnika je 250.000 tona, a maksimalna proizvodnja od 106.000 tona je ostvarena 1986. godine.

Kompletna proizvodnja uglja se isporučivala Termoelektrani Pljevlja. Vlasnik rudnika od 2014. je kompanija Metalfer koja je zapošljavala 157 radnika. Kada je u martu 2020. godine obustavljena proizvodnja, zaposleno je bilo 86 radnika.

Ovdje smo da razmotrimo sve mogućnosti da se sačuva ovaj privredni subjekt, što je interesu kompanije, zaposlenih, Opštine Berane i cjelokupne ekonomije Crne Gore - naveo je Golubović.

Izvršni direktor Rudnika uglja Berane Rade Guberinić, upoznao je učesnike sastanka sa privatizacijama kroz koje je kompanija prošla od 2002. godine.

Sadašnji vlasnik Metalfer uložio je u revitalizaciju rudnika četiri miliona eura, finansirajući oporavak, te subvencionirajući minus koji je kompanija pravila posljednjih godina.

- Početkom pandemije obustavljena je proizvodnja, zadržano oko 15 radnika kojima se redovno isplaćuju zarade, a ostali su dobili otpremnine - saopšteno je na sastanku.

Prema riječima Guberinića, vlasnik rudnika je, pored navedenih problema u poslovanju, spreman da nastavi proizvodnju, ukoliko se iznađe održiv model.

- Rudnik uglja trenutno plaća po osnovu raznih obaveza prema državi (koncesiona naknada, PDV, porezi na nepokretnosti i zarade, doprinosi...) 80.000 eura mjesečno, a da za njegovo rentabilno poslovanje ovaj trošak treba da iznosi 30.000 eura.

Ulaskom novog investitora može se prevazići ova situacija. Druga varijanta je izgradnja toplane koja bi uz ugalj iz Rudnika koristila komunalni otpad i biomasu - kazao je Guberinić.

Direktor proizvodnje u EPCG Luka Jovanović objasnio je saradnju sa Rudnikom uglja Berane.

- Termoelektrana može da preuzme 150.000 do 180.000 tona beranskog uglja, što čini sedam do 10 odsto proizvodnje Rudnika uglja Pljevlja - naveo je Jovanović koji smatra da je kvalitetno rješenje za Rudnik izgradnja nove toplane.

(CdM)

LANČANO ISKLJUČIVANJE DALEKOVODA

Evropi prijetio “blekaut”: Hrvatska je zamalo ostavila bez struje

Prije tri nedjelje Evropa je za malo doživjela “blekaut”, što znači da je zamalo ostala bez struje, piše “Frankfurter algemajne cajtung”.

Njemački list kao krivca navodi hrvatsko dalekovodno čvorište Ernestinovo.

Na osnovu izvještaja Saveza evropskih ponuđača električne energije Entso-E, Frankfurter algemajne cajtung opisuje kako je došlo do lančanog isključivanja dalekovoda, od Hrvatske, preko Srbije, do Rumunije. Posljedice su se osjetile i u Francuskoj i Italiji.

Zbog prevelike ponude električne energije na jugoistoku Evrope došlo je do automatskog isključenja dijela dalekovodnog čvorišta Ernestinovo, što je dio njegovog bezbjednosnog sistema.

A onda se taj višak struje preusmjerio u druge dalekovode zbog čega je u roku od nekoliko desetina sekundi došlo do iskakanja 14 dalekovodnih veza u više zemalja.

Evropska električna mreža bila je podijeljena u dva dijela.

“Linija razdvajanja išla je jugoistočno od Austrije i Mađarske, kroz Hrvatsku, Srbiju i Rumuniju, do Ukrajine – ta zemlja nije uključena u evropsku mrežu. Višak struje iz jugoistočne Evrope nije više mogao da se izvozi.

Mreža je izgubila takt”, piše list iz Frankfurta navodeći da je frekvencija na jugoistoku bila za 600 miliherca viša od 50 herca, a na zapadu za 300 miliherca niža od standardnih 50.

“Posljedica je bila isključivanje velikih potrošača, recimo u Francuskoj.”

Razlog: mašine su osjetljive na takve

oscilacije. Za normalizaciju stanja bilo je potrebno oko sat vremena.

“Austrijski snabdjevači električnom energijom brzo su aktivirali velike kapacitete hidroelektrana i tako pomogli da se nadoknadi neočekivani manjak struje od 5.900 megavata. Evropski zaštitni mehanizmi ‘potpuno su funkcionisali kod uklanjanja smetnje u električnoj mreži na nivou Evrope’, izjavio je Gerhard Kristiner, šef tehnike u firmi ‘Austrian Power Grid’.

Taj slučaj u Austriji i Njemačkoj podstakao je raspravu o sigurnosti snabdijevanja i ukazao na potrebu brze izgradnje dodatnih dalekovoda, ali i centara za akumulaciju za slučaj manjka električne energije, piše “Frankfurter algemajne cajtung”.

Struja u Srbiji od 1. februara skuplja 3,4 odsto

Električna energija za kupce u Srbiji koji je plaćaju po regulisanim cijenama od 1. februara ove godine skuplja je 3,4 odsto.

Prosječna cijena struje za kupce koji imaju pravo na garantovano snabdijevanje po regulisanim cijenama, odnosno za domaćinstva i male kupce, iznosi 7,867 dinara (6,71

eurocenti) po kilovat-času, bez taksi i poreza. Poskupljenje struje je u decembru prošle godine odobrila Agencija za energetiku.

Cijena struje u Srbiji nije mijenjana od 1. decembra 2019. kada je poskupljenje iznosilo 3,9 odsto.

(eKapija)

Ponovo pukla lančanica kod HE “Višegrad”

Do pucanja je došlo zbog velikog naleta vodene stihije čime je otvoren put plutajućem otpadu prema kruni pregradne brane. Dotok vode nakon pucanja lančanice nije ugrozio rad hidroelektrane, ali ona se mora

zamijeniti. Iako se dnevno ukloni 100 metara kubnih otpada, prema procjenama do brane je stiglo 12.000 metara kubnih plutajućeg otpada.

(Energetski portal)

“Ugljevik” isključio postrojenje za odsumporavanje

Nadležni u Rudniku i termoelektrani (RiTE) “Ugljevik” morali su da isključe postrojenje za odsumporavanje (ODG), vrijedno 85 miliona eura, jer nemaju upotrebnu dozvolu za korišćenje. Prema pisanju portala Cap-

ital.ba, preduzeće već duže vrijeme traži partnera koji će izvršiti tehnički prijem ovog postrojenja, a potom i asistirati na dobijanju upotrebne dozvole.

(Energetski portal)

Za energetska efikasnost u BiH sedam miliona

Švedska izdvaja 7,2 miliona eura (14 miliona KM) za dva projekta čiji je cilj smanjenje uticaja prekomjerne potrošnje energije na okolinu i poboljšanje energetske efikasnosti javnih i stambenih zgrada u Bosni i Hercegovini.

Usljed prekomjerne upotrebe energije, i drugih izvora zagađenja, 99,6

odsto stanovništva izloženo je PM2,5 zagađenju vazduha što premašuje smjernice Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

Takođe, podaci WHO ukazuju da se 27 odsto svih smrtnih slučajeva u BiH može prepisati zagađenju vazduha.

(Energetski portal)

Hrvatska – klimatska neutralnost do 2050.

Kako bi postigla klimatsku neutralnost do 2050. godine Hrvatska mora da poveća proizvodnju iz obnovljivih izvora energije, energetska efi-

kasnost, osigura nove kapacitete prenosa energije i da finansira sve te investicije. Na putu ka zacrtanim ciljevima Hrvatskoj će pomoći i potpisivanje sporazuma sa Evropskom investicionom bankom. Evropska investiciona banka do sada je u Hrvatsku uložila 6,71 miliona eura koji su korišćeni za razvoj ekonomije, životne sredine, energetske infracrstrukture i proizvodnje.

(Energetski portal)

Oko milion eura za Sjevernu Makedoniju

Ministar ekonomije Krešnik Bekteši informisao javnost da ove godine nastavljaju sa punom primjenom Programa za promociju obnovljivih izvora energije i podsticanje energetske efikasnosti u domaćinstvima. Za to je obezbijedeno ukupno 845.000 eura (52.000.000 denara), rekao je

ministar. Sredstva su namijenjena za nabavku i ugradnju fotonaponskih sistema u domaćinstvima, za PVC ili aluminijsku stolariju, za nabavku peći na pelet, za fotonaponske panele za proizvodnju električne energije kapaciteta do 4 kW itd.

(Energetski portal)

Incident u bugarskoj nuklearki

Manji incident desio se na reaktoru broj pet nuklearne elektrane Kozloduj koja se nalazi na sjeveru Bugarske, svega dva dana nakon što je Vlada Bugarske odlučila da njenom postrojenju doda još jedan novi reaktor, javila je bugarska novinska agencija Novinite.

Kako su prenijeli bugarski mediji, pokrenuo se, zatim, sistem automatske zaštite reaktora u Kozloduju, pa su uskladu sa tim preduzete sve neophodne radnje da se rad elektrane nastavi.

(Energetski portal)

Makedonska TE “Bitola” postaje “zelena”

Makedonski premijer Zoran Zaev predstavio je savremene ekološke projekte za energetska transformaciju TE Bitola. Riječ je o termoelektrani na ugljen u jugozapadnom dijelu Sjeverne Makedonije, ujedno i najvećem elektroenergetskom objektu u zemlji. Do 2026. godine će se jedan blok TE Bitola zamijeniti sunčanom elektranom, a već 2024. započeće zamjena drugog bloka TE na gas, koja će raditi u spojnom procesu (kogeneracija) i, uz proizvodnju električne energije, proizvoditi i toplinsku energiju za pokrivanje potrebe toplinarskog sistema u Bitoli.

(energetika-net.hr)

Do 2025. 1300 novih punionica električnih vozila

Do 2025. godine slovenska energetska tvrtka Petrol imaće čak 1300 novih punionica električnih vozila, a uskoro se može očekivati i novi cjenovnik punjenja. Time Petrol, kao najcjelovitiji ponuđač održive mobilnosti u zemljama u okruženju, ambiciozno nastavlja put u niskokarbonantnu budućnost.

(energetika-net.hr)

U kineske rudnike stiže 5G tehnologija

Pametno" rudarstvo brzo postaje stvarnost jer tehnologije poput vještačke inteligencije (AI) i Interneta inteligentnih uređaja (IoT) nastavljaju da se razvijaju. Kako se usvajanje 5G mreže ubrzava, uporedo se razvija i širok spektar aplikacija, uključujući upotrebu 5G mreže za napajanje rudarske opreme bez članova posade. Inteligentnu rudarsku inovacionu laboratoriju otvorili su u Tajueni kompanija Huawei, Džineng Holding

Groupa i Kaludera Tehnologija. Laboratorija je namijenjena za pomoć rudnicima uglja toj provinciji kroz smanjenje broja zaposlenih na visokorizičnim pozicijama, povećanje efikasnosti i poboljšanim uslovima sveobuhvatne bezbjednosti na radu kroz istraživanje novih načina upotrebe ICT-a. U Kini trenutno radi oko 5.300 rudnika uglja i 2.700 rudnika rude.

(Energetski portal)

Gradi se najveća baterija na svijetu?

U Australiji bi uskoro mogla da počne izgradnja baterije za skladištenje električne energije kapaciteta 700 megavata koja bi mogla da ubrza tranziciju sa fosilnih na obnovljive izvore energije.

Kompanija "Oridžin energija" pred-

stavila je planove za izgradnju baterije u svojoj elektrani na ugalj u pokrajini Novi Južni Vels. Prema procjenama stručnjaka ova baterija imaće kapacitet za napajanje mreže u trajanju od četiri sata i biće mnogo veća od Tesline koja se nalazi u

Južnoj Australiji. Mega-baterija od 700 megavata i Neonova od 500 megavata biće dva najveća uređaja za skladištenje na svijetu, i vrijedjeće milijardu dolara!

(Energetski portal)

Kineski nuklearni reaktor počeo da proizvodi struju

Prva kineska nuklearna elektrana, koja koristi domaći dizajn nuklearnog reaktora treće generacije – Hualong Jedan, puštena je u komercijalni pogon. U gradu Fućing na istoku Kine, nakon sedmodnevnog probnog rada, jedinica broj 5, proizvodi električnu energiju za prodaju., navodi se u saopštenju kineske Nacionalne nuklearne korporacije (CNNC).

Puštanjem u rad ovog reaktora Kina staje rame uz rame sa Sjedinjenim Američkim Državama, Francuskom i Rusijom koje već koriste nuklearnu tehnologiju treće generacije. Reaktor Hualong Jedan ima dizajnerski vijek dug 60 godina i zadovoljava najstrože bezbjednosne standarde na svijetu.

(Energetski portal)

Futuristički grad u Saudijskoj Arabiji

Tojota je najavila izgradnju grada budućnosti na 75 hektara zemljišta, u podnožju planine Fudži u Japanu, u planu je i prvo ekološko selo koje će se graditi u Švajcarskoj, Tel Aviv, radi na stvaranju bežičnih električnih puteva za punjenje i napajanje

javnog prevoza, a Saudijska Arabija kao da je otišla korak dalje i planira izgradnju grada bez automobila, ulica i emisije štetnih gasova. Ova zemlja, koju svrstavaju među najveće zagađivače u svijetu, planira da na obali Crvenog mora izgradi futuris-

tički grad „The line“. Planirano je da grad bude izgrađen na potezu dugom 170 kilometara i sačuvaće 95 odsto prirode. Zamišljen je tako da u njemu nema automobila, ulica i emisije štetnih gasova i naseljavaće ga milion stanovnika. **(Energetski portal)**

Poljska usvojila zakon o vjetrolektranama na moru

Poljski parlament jednoglasno je usvojio svoj prvi zakon o vjetrolektranama na moru. Novi zakon detaljno opisuje šemu subvencija i pojednostavljuje administrativne i zakonske procedure u cilju podsticanja razvoja vjetrolektrana na moru. U prvoj fazi biće dodijeljena finansijska podrška za 5,9 GW kapaciteta.

Poljski planovi za razvoj vjetrolektrana na moru veoma su ambiciozni. Tako do 2030. godine planiraju da instaliraju 3,8 GW kapaciteta, 10 GW do 2040. i 28 GW do 2050. i to bi ovu zemlju učinilo najvećim proizvođačem energije iz vjetrolektrana na Baltičkom moru, piše WindEurope.

(Energetski portal)

Održivo avio-gorivo postaje gorivo budućnosti

Vazduhoplovna industrija odgovorna je za tri odsto globalnih emisija ugljen-dioksida (CO2). Kako bi se to promijenilo neophodno je napraviti održivo avio-gorivo koje će smanjiti emisiju ovih štetnih gasova za čak 85 odsto. Tako je planirano osnivanje prve komercijalne fabrike održivog sintetičkog kerozina u luci u Amsterdamu. Za proizvodnju sintetičkog kerozina biće korišćen ugljen-dioksid iz roterdamske luke. Krajnji cilj je da

do 2050. godine evropske avio-kompanije za svoje letove koriste sintetički održivi kerozin.

U razvojem centru kompanije „Šel“ (Shell) u Amsterdamu proizveden je sintetički kerozin na bazi ugljen-dioksida, vode i obnovljive energije sunca i vetra. Na KLM-ovom putničkom letu od Amsterdama do Madrida 22. januara 2021. godine, iskorišćeno je 500 litara ovog goriva.

(Energetski portal)

Amerikanci objavili „rat“ Norvežanima!

Dok su tokom 55. Superboula svi pratili sportska dešavanja na terenu, za vrijeme reklama odvijao se pravi mali „rat“! U pitanju je šala, ali i izazov. O čemu se radi?

Jedna od reklama je bila kampanja „Dženeral motorsa“ (GM) koja je tom prilikom objavila „rat“ Norvežanima. Zašto baš njima? Tokom 2020. godine prodaja električnih automobila u Norveškoj svela se na benzinski,

dizel i hibridni pogon, a njemački Folksvagen postigao je nemoguće i dospio na prvo mjesto, umjesto Tesle. U prethodnoj godini baterijska električna vozila (BEV) činila su 54,3 odsto svih novih automobila koji su se prodali, što predstavlja globalni rekord i značajan porast u odnosu na

2019. godinu kada je taj broj bio 42,4 odsto, objavio je Norveški savez za drumski saobraćaj. U SAD je ta cifra drastično manja – samo četiri odsto Amerikanaca upilo je električna vozila (EV). Nije ni čudo što je GM baš Norvežane „uzeo na zub“.

(Energetski portal)

SOZ EPCG

Kontinuirana podrška zaposlenima

Naša sindikalna organizacija vrijedno radi, kako bi zaposleni imali niz povoljnosti pri kupovini raznih proizvoda. Prema riječima sindikalnog povjerenika SOZ-a za Direkciju Društva Vladimira R. Nikčevića, vjerovatno ni jedna kompanija u Crnoj Gori nije svojim zaposlenim omogućila tako povoljne uslove kao naša

Tatjana Knežević Perišić

Iz ponude SOZ EPCG, Nikčević izdvaja nekoliko veoma atraktivnih ponuda koje zaposleni mogu da koriste. Tu je, prije svega, korištenje baze-na Sportskog centra Nikšić, gdje članovi SOZ-a imaju 30% popusta na mjesečne karte; potom usluge u teretani "City Fitness", jednoj od najvećih i najopremljenijih u državi, popust od 50% na izabrani paket. Zatim, odloženo plaćanje u velikom broju objekata široke namjene: od jeće, obuće, bijele tehnike, alata, auto opreme, sportske opreme, mašina, građevinskog materijala... Za vlasnike automobile, sindikat je obezbijedio plaćanje registracije vozila kod velikog broja firmi od 10 do 12 rata.

Posebna "priča" je saradnja sa kompanijom Mtel, kaže Nikčević. Zaposleni imaju 40% popusta na tri Box4 paketa (kablovska, internet, fiksna telefonija, mobilna telefonija), a saradnja obuhvata i 2, sada već dosta

poznata, paketa mobilne telefonije kao i jedan, veoma povoljan, paket mobilnog interneta.

-Naš SOZ i M:Tel imaju iza sebe dugo-godišnju uspješnu saradnju. Članovi SOZ-a već dugi niz godina imaju

uslove koje, bez imalo preuveličavanja, nema niti jedan drugi Sindikat u Crnoj Gori, a vjerovatno niti jedna kompanija, kaže Nikčević, ističući da se trenutna ponuda ogleda u 2 paketa:

Paket Tender EPCG 5
Mjesečna pretplata je 4,99 € (sa PDVom)
160 min ka mobilnim mrežama u Crnoj Gori: t-mobile i telenor (nepotrošeni resursi se prenose u naredni mjesec);
Korisnici mjesečno na raspolaganju imaju 6GB Interneta po maksimalnoj brzini (nakon čega se obara brzina na 128 kbps uz nastavak neograničenog i besplatnog korištenja interneta)
Besplatni pozivi unutar Biznet grupe sindikata EPCG
Besplatni i neograničeni pozivi ka m:tel mobilnoj (068, 060) i fiksnoj 078 mreži;
Besplatni i neograničeni pozivi ka fiksnoj mreži omogorskog Telekom
Besplatne i neograničene SMS poruke ka svim mobilnim mrežama u Crnoj Gori
Besplatni dolazni pozivi u roamingu u Srbiji (mts) – 500 min mjesečno

*jedinstveno tarifiranje 60s+60s

Paket Tender EPCG 7
Mjesečna pretplata je 7,00 € (sa PDVom)
300 min ka mobilnim mrežama u Crnoj Gori: t-mobile i telenor (nepotrošeni resursi se prenose u naredni mjesec);
Korisnici mjesečno na raspolaganju imaju 10GB Interneta po maksimalnoj brzini (nakon čega se obara brzina na 128 kbps uz nastavak neograničenog i besplatnog korištenja interneta)
Besplatni pozivi unutar Biznet grupe sindikata EPCG
Besplatni i neograničeni pozivi ka m:tel mobilnoj (068, 060) i fiksnoj 078 mreži;
Besplatni i neograničeni pozivi ka fiksnoj mreži omogorskog Telekom
Besplatne i neograničene SMS poruke ka svim mobilnim mrežama u Crnoj Gori
Besplatni dolazni pozivi u roamingu u Srbiji (mts) – 500 min mjesečno

*jedinstveno tarifiranje 60s+60s

- Pravo na brojeve iz ponude imaju isključivo članovi SOZ EPCG
- Jedinstvena ponuda telefonskih aparata najnovije generacije po subvencionisanim cijenama na 24 rate (Ponuda telefonskih aparata je podložna promjenama u zavisnosti od raspoloživih količina)
- Svaki član vaše organizacije ima mogućnost da umreži do 10 brojeva
- Račun se dostavlja na datu adresu
- Mogućnost limitiranja potrošnje na iznos pretplate
- Besplatna aktivacija rominga, promjena adrese, dostave računa, setovanje limita na potrošnju i ostali zahtjevi se vrše na lični zahtjev u poslovnica M:tel-a širom Crne Gore

Inače, u zajedničkoj ponudi od skoro se nalazi i DATA kartica sa 100GB interneta po punoj brzini, mjesečno, po cijeni od 5€. Kompanija M:Tel našim članovima nudi popust od 40% na sve pakete iz njihove Box4 ponude, a koja objedinjuje sve njihove usluge (kablovska TV, internet, fiksna telefonija i mobilna telefonija) i nudi preko 200 kanala, najbrži internet, kao i resurse prema mrežama u Crnoj Gori i Srbiji.

PETAR KAPISODA, PREDSJEDNIK
RUKOMETNOG SAVEZA CRNE GORE

Cijeli život posvećen rukometu

Rajko Šebek

Šta za Vas rukomet znači, šta je značio i šta će značiti?

Rukomet je sport koji volim i kome sam mogu slobodno reći, posvetio život. Poslije igračke karijere koja je trajala 20 sezona, ostao sam u rukometu, već dvije godine sam na čelu Saveza, jednako posvećen svakodnevnim obavezama i naporima da doprinesem njegovom i obezbjeđivanju svih uslova za reprezentativne selekcije koje predstavljaju državu na međunarodnoj sceni. Postoji mnogo detalja iz igračke karijere koji pomažu u obavljanju trenutne funkcije i nastojim da zajedno sa saradnicima obezbijedim ono što je neophodno da bi ispunili godišnji plan.

Očekuju Vas kvalifikacije za Olimpijske igre. Recite nam nešto više o atmosferi koja vlada u reprezentaciji pred nastupajućim turnir?

Poslije uspješnog nastupa i osmog mjesta na decembarskom prvenstvu Evrope koje je održano u Danskoj, fokus svih u reprezentaciji, ali i u Savezu je na predstojećem kvalifikacionom turniru za Olimpijske igre. To je možda i najveći izazov koji očekuje sve reprezentativne selekcije u ovoj godini, jer znamo koliko je značajno učešće na smotri najboljih selekcija Evrope. Atmosfera u timu na posljednjem velikom takmičenju i sa novim selektorom Kimom Rasmusenom bila je na visokom nivou, što se odrazilo i na izdanja u svim mečevima,

vjerujem da će to biti slučaj i na predstojećem turniru u Podgorici. Biće to veliki izazov, ali vjerujem da u konkurenciji Norveške, Rumunije i Kazahstana možemo do cilja i plasmana na Igre u Tokiju.

Da li Vam u pripremama poteškoću stvara činjenica što ima i rukometašica koje igraju u inostrane klubove?

U vremenu pandemije virusa COVID-19 nije jednostavno organizovati ni pripreme, ni putovanja, ni testiranja koja su neophodna uoči svakog okupljanja, takmičenja ili zvaničnog meča. Dodatni izazov je činjenica što većina naših igračica i igrača nastupa u inostranim klubovi-

ma, što dodatno otežava organizaciju putovanja, ali i obavezuje da ispoštujemo sve medicinske protokole koji se razlikuju od države do države. Ipak, za sada u najvećoj mogućoj mjeri uspevamo da organizujemo sve što je planirano, pa mogu konstatovati da nismo imali problema uprkos teškoj situaciji sa kojom se suočavaju svi sportski kolektivi i savezi u vremenu pandemije virusa COVID-19.

Svaki uspjeh reprezentacije pripada svima, a za neuspjeh jedini krivac su Savez ili selektor. Kako se nosite sa tom odgovornošću?

Ne možemo da kažemo da su za neuspjeh uvijek krivi Savez ili selektor.

PETAR KAPISODA

Naš sistem funkcionise na način da smo veliki tim, u okviru kojeg svako obavlja svoj dio posla. Samo na taj način može se doći do željenog rezultata. Vjerovatno mnogi imaju mišljenje da je nakon neuspjeha najjednostavnije smijeniti selektora, koji u svakom trenutku mora da bude svjestan odgovornosti koju sa sobom povlači funkcija koju obavlja. Takođe, činjenica je da ne može pojedinac uvijek biti odgovoran za neuspjeh, jer je rukomet timski sport. To sam naučio tokom igračke karijere, a i sada u drugoj ulozi dobro pozajem prilike. Mogu da kažem da selektori obje naše reprezentacije predstavljaju sjajne rješenja koja nam donose željene rezultate. Kod njih i potpunog stručnog štaba obje selekcije prepoznajem veliku posvećenost i profesionalnost, što je preduslov da bi mogli da očekujete dobre rezultate.

Koji su to najveći problemi sa kojima se suočavate?

Najveći izazov predstavlja obezbjeđivanje finansijske konstrukcije, kako bi se sprovele sve aktivnosti koje su dio godišnjeg plana. Krit-

erijumi koje smo postavili su visoki, pokušavamo da sve držimo na visokom nivou, odnosno obezbijedimo učešće na svim velikim takmičenjima kako seniorskih, tako i mladih reprezentativnih selekcija. To zahtjeva značajna finansija sredstva, ali samo tako možemo imati kontinuitet duela sa najboljim selekcijama Evrope i svijeta, koji je neophodan igračima u svim uzrastima.

Imamo dodatne troškove zbog obaveznih testiranja na koronavirus, kao i činjenice da je teško organizovati putovanja usljed brojnih ograničenja u avio konekcijama. Ipak, za sada uspjevamo da se uspješno izborimo sa svim izazovima.

Kakvo je Vaše mišljenje kada je u pitanju klubsko takmičenje u Crnoj Gori?

Kvalitet domaće lige iz godine u godinu je na sve većem nivou, imamo sve više klubova koji imaju visoke ambicije, što je svakako pozitivna stvar, jer iz jače konkurencije, možemo da očekujemo i više igrača koji bi u budućnosti mogli da doprinesu rezultatima reprezentativnih selekcija.

Posljednjih godina imamo sve više igrača iz domaćih klubova koji su došli do A tima, pa možemo navesti samo neke od njih kao što su Radojica Čepić, Arsenije Dragašević, Aleksandar Bakić i Miodrag Ćorsović.

Vjerujem da ćemo imati i više igrača koji su kroz domaće prvenstvo potvrdili potencijal i zaslužili poziv u nacionalni tim. Jaka domaća liga je temelj na kome mora da počiva reprezentacija, tako da je potrebno angažovanje svih struktura da dođemo do još većeg nivoa kvaliteta domaćeg takmičenja.

Sta za Savez znaci saradnja sa privrednim društvima i da li ste zadovoljni saradnjom sa EPCG?

Saradnja sa privrednim društvima, odnosno uspješnim kompanijama je od izuzetnog značaja, jer je na naše zadovoljstvo kada nas prepoznaju kao partnera sa kojim mogu da ispune svoje marketinške ciljeve. Trudimo se da sve partnere sa kojima imamo ugovore uvažimo na najbolji mogući način i ponudimo širok spektar usluga u vidu promocije kako putem zvaničnih kanala Saveza u medijima i na društvenim mrežama, tako i kroz brendiranje opreme reprezentativnih selekcija, ali i marketinški prostor

koji ustupamo na utakmicama koje reprezentativne selekcije igraju u Crnoj Gori. Posebno je zadovoljstvo kada produžavamo ugovor sa nekim sponzorom, jer je to potvrda da je ispunjeno sve što je bilo planirano, te da je saradnja bila na obostrano zadovoljstvo.

EPCG je kompanija sa kojom imamo

sjajnu saradnju i koja je u mom mandatu jedna od prvih kompanija sa kojom smo zaključili ugovor.

elikom uspjehom smatram to što smo jednu od najuspješnijih crnogorskih kompanija privoljeli da bude u našem sponzorskom pulu i vjerujem da će ta saradnja biti dugoročna i na obostrano zadovoljstvo.

SANJA GOLUBOVIĆ, GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA ČASOPISA „CAFFE MONTENEGRO“

Dama velikog srca sve stiže i postiže

Oprelijela se za novinarstvo iako je studirala književnost, još za vrijeme studentskih dana kada je bila urednica studentskog časopisa „Index“, potom se oprobala, takođe za vrijeme studentskih dana i skoro dvije godine kao TV novinar, no prevagnula je njena volja i želja da se iskaže pisanom riječju. Specijalizovani časopis za ugostiteljstvo i turizam Časopis Caffè Montenegro, koji izlazi mjesečno, uređuje od prvog broja, već 16 i po godina, a njeni tekstovi našli su se i u mnogim drugim magazinima kod nas, a i van Crne Gore. Časopis je mnogo puta nagrađivan, a i Sanja je dobila nagradu za najboljeg turističkog novinara, prestižno nacionalno priznanje „Wild Beauty Awards“ pod pokroviteljstvom Predsjednika Crne Gore, u organizaciji Nacionalne turističke organizacije Crne Gore.

Andrija Kasom
Fotografije: Privatna arhiva

Prateći Vaš rad i čitajući mnogobrojne autorske tekstove, uvjerali smo se da možete pisati o svakoj temi koje se „dohvatite“. Ipak ste se fokusirali na turizam i novinarstvo, to jest turističko novinarstvo. Zašto?

Znala sam rano da ću se baviti novinarstvom. Smatram da je novinar uvijek novinar znatiželjan i analitičan bilo koji zadatak da je pred njim. Nije do teme, do novinara je, rekla bih. Turizam je oblast koja se poklapa sa mojim ličnim afinitetima, ljubavi prema prirodi, poštovanju prema njoj, i uživanju u boravku u istoj, strasti prema putovanjima i gastronomskim novitetima svijeta, želji da se promovišu naši prirodni, gastronomski, enološki, kulturno – istorijski potencijali, vrijedni ljudi... i sva ostala bogatstvo Crne Gore, kako ovdje tako i van granica... U nekom prelomnom trenutku poklopilo se: pisanje i turizam, i „dogodio“ se i časopis specijalizovan za ugostiteljstvo i turizam „Caffè Montenegro“, prije skoro 17 godina. Tad je to bio, a i sad je jedini časopis specijalizovan za navedene oblasti, i tu sam usmjerila lični potencijal.

Period od skoro 17 godina postojanja časopisa Caffè Montenegro, gdje ste urednik od početka je prilično ozbiljan staž na toj poziciji. Kako bi ste u najkraćem opisali godine postojanja?

Časopis Caffè Montenegro je nastao kao rezultata prepoznate potrebe da Crna Gora kao turistička zemlja ima časopis koji će nastojati da bude lijep koliko je lijepa ova naša zemlja. Caffè Montenero je ideja koja je od prvog dana dok je samo bila ideja i za sve ove godine postojanja i rada prepoznat u našoj javnosti ali i van granica Crne Gore, kao luksuzno opremljen časopis, koji u svakom

broju, a evo sad je izašao u januaru 178. broj, donosi uvijek nove, neispričane priče, iz sfere ugostiteljstva, hotelijerstva, malih biznis projekata, velikih turističkih kompleksa, i donosi nove trendove u svakom segmentu turizma i ugostiteljstva. Caffè Montenegro je uvijek imao sjajan tim ljudi koji su ponajbolji u onom što rade, i dijelu novinarstva, dizajna, fotografije.

Javnost, naši čitaoci, klijenti, prepoznali su naše dobre, najbolje namjere, namjere da doprinesemo našom prezentacijom njihovih usluga, proizvoda, uopšte rada, sveukupno boljem poslovanju.

Umreženost sa profesionalnim udruženjima iz oblasti kojima se bavimo, partnerski i prijateljski odnos rezultirali su lojalnošću i povjerenjem kojim se mogu bez potrebe za skromnošću pohvaliti u ime časopisa. Nešto što propagiram i konkretno sprovodim u svim komunikacijama u životu, a i u vezi časopisa, je da trebamo uvijek dati više ljudima, više nego što mogu očekivati, više nego što su možda i platili oglasni prostor. Postaviti se kao prijatelj. Profesionalizam da, ali nikako surova računica. Jer, vjerujem da se dobro dobrim vrati, bez očekivanja.

Ističete timski rad, i jasno da je časopis timski rad, a kako funkcionišete Vaša uloga urednika u Vašem timu?

Pa, kao što i samo ime kaže glavni i odgovorni... (smijeh. – prim aut). Lako je biti glavni đe je dobar tim, ali nije lako biti odgovoran i kad je tim dobar. Odgovornost je ta težina na tasu vage kojom vagamo poziciju i ulogu. I nakon toliko godina lakše i češće izgovaram pohvale članovima naše redakcije i saradnicima nego kritike i kad razlozi za to postoje. Profesionalizam i odgovornost su mi veoma važni, ali znam da razumijem i kad neko to ne ispoštuje. Nekad mi se i zamjera ta „popusljivost“, no nije nikad na štetu časopisa, prije je na moju ličnu, gdje sebi dodajem teret, tako što ću „pokriti“, dopuniti, uskočiti, zamijenti... kolegu da bi sve

u krajnjem bilo kako treba i potpuno. Nije uopšte po pravilima niti propovijedanju modernog liderstva. Ali tako je. I dalje mislim i vjerujem da savjest kod ljudi odradi šta treba i sve dođe na svoje.

Svjedok sam da javnost karakteriše Vaše pisanje kao lijepo, i da se u mnogim komentarima pominje suština to jest da je Vaša riječ o nečem što vidite, doživite, način na koji opišete mnogo jaka i živa, i znamo da ljudi vole da čitaju Vaše tekstove. Kako nakon toliko godina prihvatate pohvale, jeste li se navikli na njih?

Jesam, navikla sam se (smijeh. – prim. aut)... Andrija, ja moram da se našalim sa tobom, mi se poznajemo jer dugo si radio kao fotograf za naš časopis, i sada imaš udjela, kad stigneš od ostalih obaveza, pa tvoj cetinjski humor i mene podstiče da se nasmijem. Da, navikla sam se na pohvale, ali bih se zabrinula da prestanu. Navikla, ne znači da ih očekujem, ne, nikako ne, jer svaki put kad dobijem pohvalu je stvarno kao na početku karijere, svaki put se jednakim intezitetom obradujem, i skače adrenalin. Dok je tako, dobro je, mislim se.

Znam da ste dosta putovali i putujete. Možete li neku zemlju posebno izdvojiti i reći da ima posebno mjesto u Vašim uspomenama?

Ne mogu da izdvojim ni jednu zemlju u kojoj sam bila kao ljepšu od neke druge. Jednostavno, svaka zemlja je posebna uspomena i poseban doživljaj. Možda opet po onom što volimo izdvajamo posebnost neke zemlje, zbog paste i vina Italiju, možda sam u Francuskoj se najviše smijala, pila najbolja vina, ali u suštini pila sam neka sjajna vina i u Majamiju, i u Rajnskoj

dolini prije neku godinu... da li mi je ljepši Tihi okean od Azurnog mora i najljepše boje mora koju sam vidjela, ne znam okean je veći i druga priča... tako bi ustvari bilo teško porediti ljepote u kojima uživamo u novim sredinama, kulturama... Mislim da odasvud ja nosim lijepe uspomene, pa i kad mi možda nije išlo tamo negdje sve kako treba.

Tvoj lajfstajl podrazumijeva dosta boravka u prirodi, trening... Za vrijeme pandemije je još uočljivije bila promocija onog što oduvijek promoviraš – da se može uživati u mnogo čemu i ne odlazeći iz Crne Gore. Kako to postižeš?

Radim ono što volim, i nije floskula. U prirodi se osjećam najopuštenije, najviše ja – ja, i kao da sav teret ako ga imam pada u sekundi s leđa i cili iz misli kad se nađem na planini, na obali... u prirodnom ambijentu kojem god. Bukvalno je taj dodir priode dodir čarobnog štapića. Valjda je to u prirodi čovjeka da se divi prirodi i pred njim se ne folira jer zna da mu mnogo daje, a može i sve da mu uzme ako se naljuti. Bila sam izviđač, sportista, od kad znam za sebe verala se po

planinama i selima, i radovala se da „dišem more“... sve je to oduvijek isto kod mene i ne može da dosadi. A Crna Gora mi pruža sve to. I blizu je. Do nas je, šta volimo, šta nam godi. Sve je to tako jednostavno. Komplikujemo mi sami. Ako nije dostižno da se putuje na drugi kraj svijeta ili neđe u inostranstvo, imamo mi ođe na malom prostoru veliko prostranstvo izbora, za aktivni, pasivni odmor, lokacije za inspiraciju, druženje, zabavu... Ako istinki želiš dobar osjećaj ne treba nam daljina da ga priuštimo. Opet kažem do nas je. Ja se radujem i kad idem po ko zna koji put u moju Pivu, kojim god njenim krajem, i raduje me kad druge ljude obrađujem doživljajem tih prizora... i jednako se radujem kao ono koj ih prvi put vide. Priroda nikad ne dosadi.

Možete li izdvojiti neki kraj Crne Gore koji je ipak najposebniji za vas?

Mogu. Za mene je Crna Gora najposebnija u cijeloj Crnoj Gori. (smijeh – prim aut.)

Često ste bili u žirijima, komisijama za dodjelu nagrada u turizmu, a mnoge nagrade je dobio kako časopis tako i Vi lično. Kakav je osjećaj nagrađivati, a kakav biti nagrađen?

Mene oboje veseli. Svako priznanje je podrška i razmišljate o tome kako ljudi „vide“ to što radimo, cijene, promišljaju o tome i smatraju da treba odati priznanje. A kada sam sa druge strane, znam biti uporna da se nagrađuju oni koji možda nijesu ispromovisani a itekako su vrijedni. Vjerujem da se svi obrađuju priznanju kao i ja sama. Znam da znači i vodim se time.

Caffe Montenegro u godinama koje dolaze?

Časopis Caffe Montenegro je svakako

ušao u istorijsku arhivu žurnalizma Crne Gore. Ono što nas je održalo osim iskusnih profesionalaca, kreativnih, vrijednih inovativnih, sjajnih ljudi koji ga rade je i naša otvorenost za nove energije i mlade generacije koje se stalno priključuju našem timu. Uvijek smo se ugledali na najbolje u svijetu a primjenjivali to na našu stvarnost. Caffe Montenegro je i svjedok kako se razvijao naš turizam skoro dvije decenije, mi smo rasli s njim, trpjeli gubitke... Prilagođavamo se i tehnološki i usavršavamo alate komunikacije s čitaocima, pojačavamo i digital uzdanje, sajt...

A časopis kad vide stranci uvijek komentarišu i pitaju da li smo nečija franšiza... pa nijesmo, časopis rade naše snage, i ođe se i štampa. Kad nas to pitaju, a pitaju često, znamo da smo svjetski, i opravdano smo ponosni.

Ne mogu da se ne osvrnem na Vaše kolumne koje su, ponekad u formi kritičkog osvrt, ali su melem za dušu. Očekivano je da očekujemo od Vas neku knjigu, roman. Pišu ih i oni koji ne umiju i nemaju o čemu da pišu, Vi i znate i imate o čemu....

Imam „materijala“ za više knjiga, ne jednu. Još nijesam imala vremena ni za jednu knjigu. Nije neko opravdanje, znam. Znam i da ne misliš na knjigu koja bi bila osvrt na mja „sabrana dje-la“ minulog rada, već na sasvim nešto drugo i drugačiju tematiku. Možda za pisanje knjiga treba imati „viška“ vremena, ja ga imam uvijek manjak. Možda nijesam dobro organizovana, mada često slušam od ljudi kako mi govore „svaka čast kako svuđe stižeš i sve postižeš“. Ne znam, ali se nadam da ću imati to vrijeme jer imala bih o čemu i puno riječi... ali da ne dajem riječ za ono što ne znam kad ću i hoću li ispuniti. A voljela bih.

TVRĐAVA KOSMAČ

I iz daleka osvaja grandioznošću

Crnu Goru sam uzduž i poprijeko prešao pet-šest puta, pojedinim mjestima se vraćao i više od toga. Čudesna jezera, magične planine i planinski lanci, krivudave duboke rijeke... su jedinstvena ljepota na tako malom prostoru. Od svega, najviše mi se dojmiše sela, tradicionalne kamene i drvene kuće, jednostavne i uklopljene sa ambijentom u kojem su građene; dojmiše mi se i tvrđave jedinstveni kulturno-istorijski spomenici, drugi su gradili, nama ih ostavili. Iako su danas mnoge u ruiniranom stanju, osvajaju ljepotom, a mi ćemo nositi grijeh što ih ne sačuvamo, što im ne vratismo stari sjaj.

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

Nastavljajući da obilazim tvrđave, put me je odveo na Brajiće, uputio sam se ka tvrđavi Kosmač. Izabrao sam je zbog blizine, dovoljno je 15 minuta lagane vožnje od Cetinja, i već ste tu, pored tog grandioznog objekta. Tvrđava je označena tablom i na Brajićima sa glavnog puta se skreće lijevo, nastavljajući uskim seoskim putem. Jedan dio je asfaltiran, drugi je makadamski. Ovu tvrđavu sam posjetio bezbroj puta, a svaki put mi je bilo kao da je prvi put. No, ova puta na dijelu puta koji vodi do tvrđave, postavljena je rampa, čelično uže i katanac. Začudio sam se, jer put nastavlja i dalje od tvrđave, a dokle vodi ne znam, nikada ga cijelog nijesam prošao. Uvijek me je interesovala samo tvrđava. Parkirajući auto na jednom proširenju, krenuo sam ka tvrđavi. Mogao sam da biram,

da li ću ići kamenom stazom vijugavom poput lovčenskih serpentina, ili ću izabrati makadamski put koji ide iza tvrđave i njime se može doći do samog podnožja iste. Odlučujem se da idem proširenom kamenom stazom, koju je zub vremena dosta devastirao. Davno izgrađeni kamenerni zidovi na pojedinim mjestima su »pali«, čovjek treba biti maksimalno oprezan. Kako nije neka daljina, iako je uspon, laganim koracima se brzo stigne. A na velikom platou, tvrđava da je sreće sijala bi punim sjajem, ne bi iz dana u dan postojala sve veća ruina. U to sam se uvjerio svakim dolaskom do nje. Nekada se moglo i prošetati njome, danas je rizično jer bezbroj je kamena koji se mogu urušiti svakog časa. Urušilo ih je vrijeme, urušili su ih i ljudi, jedno vrijeme savršeno oblikovani kameneri

bili su meta ljudima, od njih su gradili kuće, iako je cijeli objekat označen oznakom istorijska baština, zaštićena zakonom. Kako li tek izgledaju objekti koji nijesu zaštićeni?! A, od kad znam za sebe slušao sam priče o obnavljanju tvrđave, o žičari koja bi iz Budve išla ka njoj. To bi bio savršen projekat, koji bi se u turističkim sezonama, a i van njih, brzo isplatio, jer pogled na Sveti Stefan, panoramu Budve, posebno kada su zalasci Sunca, para vrijedi. No, možda će neke naredne generacije doživjeti da se voze žičarom, ako se bude išlo ovim tempom, kao do sada, ja sigurno neću.

Tvrđava Kosmač bila je najjužnija tvrđava u Austro-Ugarskoj, čuvala je južni kraj granice između carstva i Crne Gore. Nalazi na brdu Kosmač, blizu sela Brajići na putu Budva-Cetinje, na nadmorskoj visini od oko 800

metara, a izgrađena je 1840-tih godina od fino obrađenog kamena, koji i danas može poslužiti kao primjer kako se kamen obrađuje i kako se sa njim gradi.

Nekada je imala tri sprata, ali najviši sprat se u potpunosti srušio, ostavljajući je bez krova. Unutrašnji zidovi, podovi i centralno stubište također su se srušili, dok su ostaci glavnog stepeništa i dalje vidljivi, stepenice su u potpunosti nestale i do gornjeg sprata se ne može doći. Arhitektura tvrđave je jedinstvena, braniteljima je davala pogled u osam pravaca. Mnogi su je koristili, austrijske trupe do pada Austro-Ugarskog carstva 1918, italijani su je koristili u Drugom svjetskom ratu. Danas je napuštena i prepuštena zubu vremena. Ako se i usudite prošetati njom, morate biti oprezni, unutrašnjost tvrđave posuta je velikim količinama otpalih zidova.

U ovakvom stanju se više ne zna kako je unutrašnjost prvobitno bila postavljena, no vjerujem da u nekim arhivama postoji njen plan. Na unutrašnjim zasvođenim plafonima postoje značajne rupe, i samo je pitanje dana kada će postati i ostati samo srušena tvrđava.

Zbog ovakvog stanja pojedinih objekata u čovjeku se probudi i ljutnja i srdžba, poželi da dosta toga nije vidio, ne može vjerovati svojim očima da smo spomenike pod zaštitom doveli u ovakva stanja. Čak ni najljepši zalazak sunca posmatran sa djelimično srušenog zida ne uliva nadu da ćemo se ipak okrenuti onome što imamo, čime bi se drugi ponosili.

Dobitnici 73. kola

Živko Andrijašević "Istorija crnogorske Elektroprivrede"

Ivan Nikolić (HE "Perućica")
 Sonja Popović (Direkcija)
 Žana Radulović (Direkcija)
 Vladan Vukčević (HE "Perućica")
 Predrag Terić (FC Snabdijevanje)

Korporativni poklon set

Nikola Gačević (OJ Pljevlja)
 Dražen Marković (TE "Pljevlja")
 Ljiljana Bijelović (FC Snabdijevanje)
 Danilo Agramović (FC Snabdijevanje)
 Mitar Đurović (HE "Perućica")

2 u 1 ogrlica (Aida Kankaraš)

Ivana Sjekloća (FC Snabdijevanje)
 Tamara Knežević (Direkcija)

Bombonjera (Aneta Božović)

Maja Bulajić (Direkcija)
 Vladimir Đurović (Direkcija)
 Milutin Milić (FC Snabdijevanje)
 Nataša Čizmović (Direkcija)
 Milorad Lazović (Direkcija)

1 kg domaćeg meda

(Veselin Gardašević)

Velimirka Perišić (Direkcija)
 Mirko Lučić (HE "Perućica")

Xiaomi slušalice USB Type-C

Dragan Vojinović (Direkcija)
 Dobrila Milinković (TE "Pljevlja")
 Vojo Golubović (TE "Pljevlja")
 Marko Perišić (FC Snabdijevanje)
 Predrag Milatović (HE "Perućica")

Xiaomi poklon set

Milika Zečević (TE "Pljevlja")
 Slavko Bijelović (Snabdijevanje)
 Marko Vojičić (HE "Perućica")
 Snežana Bulatović (Direkcija)
 Ivan Vučković (HE "Perućica")

Komplet vina vinarije "Garnet"

Nataša Pavičević (Direkcija)
 Božidar Međedović (HE "Perućica")
 Miloje Raonić (TE "Pljevlja")

Xiaomi ruksak

Darko Anđelić (TE "Pljevlja")
 Miloš Bijelović (HE "Perućica")
 Marko Zajović (FC Snabdijevanje)
 Milica Zečević (Direkcija)
 Nataša Terić (FC Snabdijevanje)

PLAĆANJE RAČUNA BEZ PROVIZIJE PUTEM PORTALA EPCG.

JEDNOSTAVNO. BRZO. BEZBJEDNO.

Mudre misli

Kakva bi tišina nastala kad bi ljudi govorili samo ono što znaju.

Čapek

Postati čovjek je ljepše nego postati kralj.

A.G. Matos

Nemoguće je da se sve dokazuje.

Aristotel

Nijesu loša vremena, nego čovjek.

Darvin

Oni koji umiju da govore, govore kratko.

Dostojevski

Sve mane kada su u modi postaju vrline.

Fejdo

Ne sudi – da ti ne sude.

Gorki

Znati mnogo stvari ne znači biti mudar.

Heraklit

Najbolja upotreba riječi je ćutanje.

Tagora

Kad kuješ svoju sreću, ne udaraj bližnje po prstima.

Ibn Zafar

Lijepo je ono sto nam godi, a da pri tome nemamo nikakav interes.

Kant

tanja.nikcevic@epcg.com

74. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE

**Budi u toku
budi u igri**

Budi u toku – budi u igri

Koliki je procenat naplate potraživanja ostvaren u 2020. godini?

NAGRADNO PITANJE

Pravila:

Pravo učešća u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG koji tačno odgovore na pitanje i pošalju kupon sa odgovorom i ličnim podacima. Svaki zaposleni može poslati samo jedan kupon. Svi koji pošalju dva ili više kupona, kao i oni koji pogrešno odgovore na pitanje, biće diskvalifikovani. Nagradnu igru priređuje Sektor za korporativne komunikacije, te zaposleni u njemu ne mogu učestvovati.

Kupone je potrebno poslati najkasnije do 5. aprila na adresu EPCG, Sektor za korporativne komunikacije, Vuka Karadžića 2, Nikšić, sa naznakom „za nagradnu igru“, ili ubaciti u za to predviđene kutije.

Dobitnici će biti kontaktirani po izvlačenju, a njihova imena objavljena u narednom broju lista Elektroprivreda.

74. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE

NAGRADE

2 x Živko Andrijašević, Milan Ščekić
„Crnogorski vladari“

3 x Živko Andrijašević „Istorija crnogorske elektroprivrede“

Komisija za izvlačenje:

Tatjana Knežević Perišić
(Sektor za korporativne komunikacije)

Miodrag Vuković
(Sektor za korporativne komunikacije)

Budi u toku
budi u igri

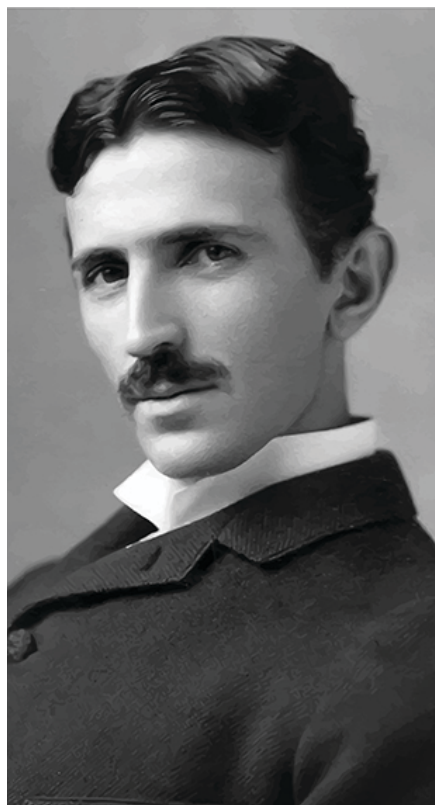
IME I PREZIME: _____

POSLOVNA JEDINICA: _____

BROJ TELEFONA: _____

E-MAIL: _____

ODGOVOR: _____

Tesla

Veoma bitno pitanje svih nas na ovoj planeti je hrane. Kojom zvjezdanom ili zemaljskom energijom nahraniti gladne na Zemlji? Kojim vinom napojiti sve žedne, pa da im se srce razveseli i da shvate da su bogovi? Druga stvar je: kako uništiti energije zla i patnje u kojima prolazi čovjekov život? One se katkad javljaju kao epidemije iz dubine svemira; u ovom vijeku te bolesti su se sa Zemlje raširile po svemiru.

Veoma bitna stvar svakako je i to postoji li u svemiru suvišna svjetlost? Ja sam otkrio zvijezdu koja, po svim

astronomskim i matematičkim zakonima, može nestati, a da se naizgled ništa ne izmijeni. Ta zvijezda je u ovoj galaksiji. Njena svjetlost se može zbiti do takve gustine da stane u kuglu manju od jabuke, a težu od Sunčevog sistema. Religija i filozofija uče da čovek može postati Hrist, Buda i Zaratustra.

Ono za čime ja tragam luđe je, veće i nemogućnije. To je: šta učiniti da se u svemiru svaki čovjek rodi kao Hrist, Buda i Zaratustra.

Ja znam da je gravitacija naklonjena svemu što treba da leti i moja namjera nije da napravim leteće naprave (avion ili raketu), već da čovjeku povratim svijest o njegovim sopstvenim krilima...

INFORMACIJE, PODACI I PLAĆANJE RAČUNA BEZ PROVIZIJE PUTEM MOBILNE APLIKACIJE EPCG.

Besplatna aplikacija za Android
i iOS sisteme.

**JEDNOSTAVNO.
BRZO.
BEZBJEDNO.**

